

V 78182

การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา
โรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2

สิรินันท์ เมียนรทา

กรอกชื่อและนามสกุลในเล่ม
ใน เดือน ปี..... ๒๓ เม.ย. 2552

ลงทะเบียน..... ๐๐219887 ★

ฉบับที่.....
๑๖
3/2/12
2531/1
2550
๑.2

วิทธานินทร์ (แมน ข) นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
2550

A STUDY OF PARENTS PARTICIPATION IN EDUCATIONAL REFORM
OF KHLONGBANGKRABUE SCHOOL UNDER THE OFFICE OF
SAMUTPRAKAN EDUCATIONAL SERVICE AREA ZONE 2

SIRINUN MOEINORATA

This research is a part of the study under the curriculum of Master of Education
Program in Educational Administration

2007

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียน
คลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

โดย สิริพันธ์ เมี้ยนรทา

สาขา การบริหารการศึกษา

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (แผน ข) ดร.นิวัตต์ น้อยมณี

กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.พรทิพัฒน์ เพิ่มผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์ (แผน ข) ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

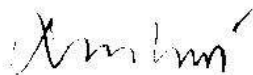

.....ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ (แผน ข)

.....ประธานกรรมการ
(ดร.นงลักษณ์ เรือนทอง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

.....กรรมการและเลขานุการ
(ดร.นิวัตต์ น้อยมณี)

สิรินันท์ เมียนรทา. (2550). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา
โรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2,
วิทยานิพนธ์ (แผน ข) ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
ที่ปรึกษา : ดร.นิวัตต์ น้อยมณี, รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล .

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป
สถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
ใน 5 ด้านคือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการ
สอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือตัวแทนผู้ปกครอง
ของนักเรียนโรงเรียนคลองบางกระบือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 157 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น
เท่ากับ .92 ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สรุปได้
ดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลอง
บางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมทุกด้านผู้ปกครอง
มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน
สูงกว่าทุกด้าน

Sirinun Moeinorata. (2007). A Study Parents Participation in Educational Reform of Khlongbangkrabue School under The Office of Samutprakan Educational Service Area Zone 2. Master of Education. Bangkok : Graduate School of Bansomdejchaophaya Rajabhat University.

Advisors : Dr.Niwat Noymanee, Assoc. Prof. Dr.Pompipat Permpoon.

The purposes of this research were to study Parents Participation in Educational Reform of Khlongbangkrabue School under The Office of Samutprakan Educational Service Area Zone 2 in 5 aspects : supplementary curriculum activity management, teaching - learning experienced management, building and environmental management, parents - school relationship management and student learning evaluation. The sample used in this study were the representatives of students parent grade 1-6,157.The research instrument was a 5 point rating scale questionnaire containing 60 items with an alpha coefficient = .92. The statistical procedures were used for analyzing data were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation.

The results revealed that Parents Participation in Educational Reform of Khlongbangkrabue School under The Office of Samutprakan Educational Service Area Zone 2 in 5 Overall aspects were at the medium level meanwhile parents participation in educational reform of student learning evaluation aspect was higher than others.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความอนุเคราะห์อย่างดีจาก ดร.นิวัตต์ น้อยมณี ดร.นงลักษณ์ เรือนทอง รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด และรองศาสตราจารย์เมณฑานนท์ ที่ให้ความกรุณาเมตตา สละเวลาให้คำแนะนำ ให้ข้อคิดเห็นและการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการดำเนินการวิจัยจนเป็นผลสำเร็จลุล่วง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์จากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ประสบการณ์ที่เป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณนางมุกดา บำรุงศักดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองบางกระบือ นายชุมพร รังรอง ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมปริญญาอนุสรณ์ และนายชินนทร์ สว่างแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนธนสิทธิ์อนุสรณ์ ผู้เชี่ยวชาญ ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ ขอขอบคุณคณะครูและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนคลองบางกระบือ ที่อำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถามทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณอันสูงสุดของคุณพ่อ คุณแม่ ผู้เป็นแรงบันดาลใจให้การอบรมสั่งสอน ปลูกฝังความใฝ่รู้ในการศึกษา พร้อมทั้งให้กำลังใจ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดความรู้ ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ประสพผลสำเร็จ

สิรินันท์ เมี้ยนรทา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
ประกาศคุณูปการ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการทำวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดและทฤษฎีของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....	8
หลักการจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา.....	22
บริบทของโรงเรียนคลองบางกระบือ.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
สรุปผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	88
ภาคผนวก ก	89
ภาคผนวก ข	93
ภาคผนวก ค	100
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	102

สารบัญตาราง

ที่	หน้า
1 ระดับการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของอาร์นสไตน์.....	17
2 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา มีการประเมิน 3 ด้าน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านผู้เรียน.....	46
3 วิเคราะห์สถานศึกษาจากผลการประเมิน.....	48
4 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน.....	60
5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป สถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ โดยรวมในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการ จัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคาร สถานที่ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการ เรียนของนักเรียน	62
6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป สถานศึกษาใน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	63
7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป สถานศึกษาใน ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน	65
8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป สถานศึกษาใน ด้านจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่.....	67
9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป สถานศึกษาใน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง.....	69
10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป สถานศึกษาใน ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน.....	71

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 แผนปฏิบัติการโรงเรียนคลองบางกระบือ ปีการศึกษา 2550	52

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปสถานศึกษาในยุคปัจจุบันส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ดังที่ บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 80 (4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กร ทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, 2550 : ออนไลน์)

รัฐบาลต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชนซึ่งมีความพร้อมให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตั้งแต่ก่อนและในระดับปฐมวัยให้ได้มาตรฐาน และมีคุณภาพเท่าเทียมกัน ดังที่ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2545 : 7-8) ได้กล่าวว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ ท้องถิ่น เป็นรากฐานของประเทศ ดังนั้นหากจะพัฒนาประเทศด้วยการศึกษา จึงจำเป็นต้องพัฒนาท้องถิ่นด้วยการศึกษาเป็นเบื้องต้น การศึกษาจำเป็นต้องสนองตอบความต้องการของประเทศในขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นด้วย แต่ละท้องถิ่นอาจมีความต้องการที่คล้ายกันหรือแตกต่างกันบ้าง ถ้ารัฐมุ่งจัดการศึกษาสนองความต้องการของรัฐมากเกินไปก็จะละเลยความเป็นท้องถิ่น หรือถ้ามุ่งที่จะสนองความต้องการของท้องถิ่นมากเกินไปจะขาดความตระหนักถึงความต้องการของรัฐ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีการ ในการจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นให้ได้ และขณะเดียวกันก็สามารถตอบสนองความต้องการของรัฐด้วย หลักการพัฒนาท้องถิ่นมี 2 แนวคิด แนวคิดแรกให้เริ่มที่พัฒนาสถานศึกษา แล้วนำความเข้มแข็งของสถานศึกษาไปพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น อีกแนวคิดคือให้พัฒนาชุมชนก่อน เมื่อชุมชนและท้องถิ่นเข้มแข็งแล้ว ส่วนต่างๆ องค์กรต่างๆ ในชุมชนซึ่งรวมไปถึงสถานศึกษาก็จะพัฒนาด้วย โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม คือให้ผู้ที่มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ของการจัดการการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมโดยการร่วมคิดร่วมปฏิบัติร่วมรับผิดชอบและร่วมประเมินผล ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา

สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสถาบันทางสังคมอื่นๆ การมีส่วนร่วมที่ดีควรกระทำในลักษณะการเป็นหุ้นส่วน (Partnership)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษามาตราที่ 24 (6) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และมาตรา 29 ยังกำหนดให้สถานศึกษา ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2547 : 107)

โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ชุมชนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียนมากที่สุด การมีส่วนร่วมของบุคคลก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง และการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องทำให้เกิดความผูกพันกับภารกิจที่ตัวเองมีส่วนร่วม ดังนั้นภารกิจที่สำคัญของโรงเรียน คือการให้บริการทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมชุมชนนั้นๆ ด้วยเหตุนี้ประชาชนจึงควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนร่วมกันพัฒนาให้เต็มศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน และให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ การจัดการศึกษาของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นและเอกชน มาตรา 8 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษา โดยให้ยึดหลัก 3 ประการ คือ เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ในหมวด 7 มาตรา 57 ได้ระบุว่า ให้นำหน่วยงานทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญและภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การปฏิรูปสถานศึกษาและความจำเป็นที่ต้องปฏิรูปสถานศึกษาเกิดจากปัจจัยต่างๆหลายด้านด้วยกันที่เป็นพื้นฐานส่งผลกระทบต่อการศึกษาเช่น ความอ่อนด้อย

ของระบบการศึกษาจนทำให้เกิดการปฏิรูปสถานศึกษาขึ้น เพื่อคุณภาพการศึกษาของไทยโดยการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาให้มีความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งเป็นแนวคิดที่สนับสนุนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กำหนดกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ และวิธีการปฏิบัติ โดยมีจุดหมายไปที่การพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างสมบูรณ์เพื่อให้คนไปพัฒนาสังคม พัฒนาชาติ ให้มีความเจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆของโลก จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปองค์ประกอบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2537 : 186-187)

จะเห็นได้ว่ากฎหมายทางการศึกษาเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น ชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินงานตามภารกิจการปฏิรูปสถานศึกษา ตามแนวทาง พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ หลักการจัดการศึกษาที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและองค์กรต่างๆ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย การมีเอกภาพในด้านนโยบายแต่หลากหลายวิธีในการปฏิบัติให้ได้ตามมาตรฐาน จึงได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปสถานศึกษา เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของไทย โดยให้มีสาระที่สำคัญคือการปฏิรูปหลักสูตรในทุกสถานศึกษารวมไปถึงกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนการสอนมุ่งเน้นนักเรียนได้ปฏิบัติจริงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ตามจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา โดยการพัฒนาคู่มือและกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ได้ฝึกคิดอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการเรียนการสอน พัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผลที่เน้นการปฏิบัติจริงของผู้เรียน และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาคู่มือสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539 : 6)

ทัศนาศาสตร์ (2539 : 80) ได้กล่าวว่า ครูอาจารย์ต้องช่วยให้นักเรียนได้นำสิ่งที่เรียนในห้องไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน สถานการณ์จริงของโลกภายนอก สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องร่วมกันรับผิดชอบ ขณะเดียวกัน องค์กร หน่วยงานต่างๆตลอดจน ชุมชน ท้องถิ่น จะต้องมีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุน ซึ่งแนวทางดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้เป็นภาพรวมสำหรับเป็นแนวทางให้สถานศึกษาใช้เป็นหลักในการปฏิบัติตามแนวทางในการปฏิรูปสถานศึกษาและกระบวนการเรียนการสอนในทุกระดับ การจัดประสบการณ์ต่างๆที่เอื้ออำนวยให้เด็กได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา (2544 : 3) กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

โรงเรียนคลองบางกระบือเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอบางพลี ใกล้กับสนามบินสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นท่าอากาศยานหลักของประเทศไทย ในระยะ3ปีที่ผ่านมาอำเภอ บางพลีและพื้นที่ใกล้เคียง มีความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็น โรงงานอุตสาหกรรม บ้านจัดสรร ศูนย์การค้าต่างๆและสถานบันเทิง ฯลฯ ประชาชนย้ายถิ่นฐานเข้ามา เพื่อประกอบอาชีพ (โรงเรียนคลองบางกระบือ, 2550 : 5) จากการสำรวจข้อมูลจากทะเบียน นักเรียน นักเรียนที่ย้ายมาเข้าเรียนส่วนใหญ่ติดตามผู้ปกครองที่มาทำงานในจังหวัดสมุทรปราการ และมีประวัติการย้ายที่ทำงานบ่อย ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้โรงเรียนคลองบางกระบือ มีจำนวน นักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบที่เกิดกับโรงเรียน คือ ขาดแคลนอาคารเรียน ครู และ ทรัพยากรต่างๆ ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้างตามโรงงานหรือรับจ้างทั่วไป มีอาชีพที่ไม่มั่นคง และย้ายถิ่นฐานไปตามแหล่งงาน เมื่อหมดงานก็ต้องออกหางานใหม่ นักเรียนจะ ย้ายตามผู้ปกครอง ทำให้การศึกษาของนักเรียนขาดการต่อเนื่อง ผู้ปกครองส่วนมากมุ่งเน้นแต่หา รายได้ ไม่มีเวลาที่จะให้ความสำคัญต่อการศึกษาของบุตรหลานมากนัก ยังมีความคิดแบบเดิมๆ ที่ว่าการศึกษาคือหน้าที่ของโรงเรียนเท่านั้น จากข้อมูลสถิติการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรม ต่างๆ จากเอกสารสรุปและประเมินผลโครงการ ในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา เช่น กิจกรรมวันเด็ก กีฬาสี กิจกรรมวันแม่ กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมวันไหว้ครูและการประชุมผู้ปกครองแต่ละภาคเรียน ของโรงเรียนคลองบางกระบือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเข้าร่วมกิจกรรมลดลง ส่วนทาง กับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาดังกล่าวจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนใน อนาคต จากปัญหาที่กล่าวมาเป็นสิ่งสำคัญ และยังไม่มียุทธศาสตร์การศึกษาหาสาเหตุการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนคลองบางกระบือที่ลดน้อยลง

จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา ได้วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกสถานศึกษาว่าชุมชนและกรรมการ สถานศึกษามีความสามารถในการช่วยในการจัดการเรียนรู้ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตร ท้องถิ่นน้อย รวมถึงไม่มีเวลาในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา, 2549 : 40) แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครอง ชุมชนยังมีส่วนร่วมน้อยในการปฏิรูป สถานศึกษาของโรงเรียนคลองบางกระบือ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป สถานศึกษาของโรงเรียนคลองบางกระบือ เพื่อจะได้นำผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทาง ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา ให้มี ประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนคลองบางกระบือ ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนคลองบางกระบือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 263 คน ที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียน ปีการศึกษา 2550 โดยให้นักเรียน 1 คน มีผู้ปกครอง 1 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวแทนผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนคลองบางกระบือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียนในปีการศึกษา 2550 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608-612) เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จากนั้นจึงใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 157 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ สถานภาพของผู้ปกครอง ซึ่งประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ประโยชน์ของการวิจัยมีดังนี้

1. เพื่อให้เป็นแนวทางในการวางแผนบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนและส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดศึกษาตรงตามความต้องการของผู้ปกครองและท้องถิ่น
2. เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธา ความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียน นำไปสู่ความร่วมมือ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนคลองบางกระบือ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนคลองบางกระบือ คือ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการในการจัดการศึกษาของโรงเรียนคลองบางกระบือ ในที่นี้หมายถึงการมีส่วนร่วมใน 5 ด้าน คือ

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนและร่วมดำเนินกิจกรรมการสอนในห้องเรียน การเรียนที่นำเอาหลักสูตรแม่บทในระดับชาติไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาให้ได้ผลยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ รวมถึงกิจกรรมต่างๆที่พัฒนาผู้เรียนตามความถนัด เช่นการเลี้ยงปลาตุ๊ก ชุมนุมกีฬาไทย ชุมนุมดนตรีไทย ชุมนุมศิลปะงานประดิษฐ์

การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการในการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนร่วมกับครูผู้สอน เป็นผู้สร้างระบบการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียน และส่งผลให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้เอง มีทักษะกระบวนการคิด และมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างมีความสุข เช่น โครงการวิชาชีพท้องถิ่นการเลี้ยงปลาตุ๊ก แรลลี่วันสำคัญ กิจกรรมร้องเล่นเต้นรำ กีฬาสี การอยู่ค่ายพักแรมลูกเสือ - เนตรนารี

การจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ หมายถึง การที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการในการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิต และความปลอดภัย รวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในโรงเรียน ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต

อันมีผลกระทบต่อความรู้สึกของบุคลากรต่างๆของโรงเรียน เช่น การใช้พื้นที่ในบริเวณโรงเรียน การจัดการเรียนและอาคารประกอบต่างๆ การจัดระบบสุขภาพในโรงเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง หมายถึง การที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนและร่วมดำเนินการในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ และความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ชุมชน และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการต่างๆของโรงเรียน เช่นการจัดทำจุลสารของโรงเรียน ประชุมผู้ปกครองในวันเปิดภาคเรียน กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมวันเด็ก

ประเมินผลการเรียนของนักเรียน หมายถึง การที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเสนอแนะแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการประเมินผลการเรียนของนักเรียนในปกครอง ทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคล เช่น ตรวจประเมินแฟ้มผลงาน แสดงความคิดเห็นในการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน กรอกแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง พ่อ แม่ หรือบุคคลที่อบรมเลี้ยงดูนักเรียนของโรงเรียนคลองบางกระบือ ประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียนคลองบางกระบือ ปีการศึกษา 2550 โดยนักเรียน 1 คนมีผู้ปกครอง 1 คน

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ใช้กรอบแนวคิดของนางชนิดา ชื่นวัด (2549 : 10) มาประมวลในกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนคลองบางกระบือ ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิดและทฤษฎีของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หลักการจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา บริบทของโรงเรียนคลองบางกระบือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กรอบแนวคิดในการทำวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนคลองบางกระบือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ในด้านการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจิตสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียน ของนักเรียน ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ วางแผนบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน และส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดศึกษา ตรงตามความต้องการของผู้ปกครองและท้องถิ่น เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธา ความเข้าใจ อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียน นำไปสู่ความร่วมมือ และ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนคลองบางกระบือ เพื่อให้งานวิจัยมีความสอดคล้อง กับสภาพปัจจุบันมีความสมบูรณ์และชัดเจน ผู้วิจัยจึงศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
2. หลักการจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา
3. บริบทของโรงเรียนคลองบางกระบือ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญมากในปัจจุบันนี้ ได้มีผู้กล่าวถึงแนวคิด ของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

ทองใบ สุตขารี (2543 : 169-173) กล่าวถึงแนวคิดการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เป็นกลไกของการบริหารงานที่มีลักษณะของความต่อเนื่อง (Continuity) ที่พิจารณาจากข้อควร ตัดสินใจของผู้นำโดยลำพังที่ไม่สนใจรับฟังสารสนเทศใดๆจากบุคลากร แต่ในชั่วตรงกันข้ามจะมอบ อำนาจการตัดสินใจ (Delegate) ให้ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทำหน้าที่ในการ ตัดสินใจ สำหรับในโลกของความเป็นจริงแล้วจะพบว่า มีผู้บริหารจำนวนเพียงเล็กน้อยที่ใช้สไตล์การ บริหารแบบเผด็จการ (Autocratic Styles) หรือมอบอำนาจให้ลูกน้องอย่างสิ้นเชิง (Delegation Style) ส่วนใหญ่แล้วจะใช้สไตล์การบริหารงานอยู่ในระหว่างกึ่งกลางของชั่วการจัดการ เป็นที่

ยอมรับตรงกันว่าการศึกษาวิจัยทางการจัดการแบบมีส่วนร่วม ทั้งในทางสังคมศาสตร์และการจัดการ ผู้นำองค์กรจะมอบอำนาจของการบริหารและการจัดการให้บุคลากรได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจย่อมจะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้นำไปสู่การวิเคราะห์ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้เกิดภูมิคุ้มกัน พัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีจิตใจที่ติงามอยู่ในกรอบของศีลธรรมและมีจิตสำนึกสาธารณะ โดยผลักดันให้ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา ร่วมกันพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ติงาม เป็นคนดีห่างไกลอบายมุข ยาเสพติด มีภาวะผู้นำ อุทิศตนเพื่อส่วนรวม และมีบทบาทดูแลเด็กเดือน เผื่อระวังความประพฤติชั่วที่เครือข่าย รวมทั้งสืบค้นคนดีในสังคม เชิดชูให้เป็นแบบอย่างที่ดีในทุกกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549 : 56)

ครอบครัวเป็นสถานศึกษาแห่งแรกที่ทำให้การอบรมเลี้ยงดูและวางรากฐานพัฒนาการด้านต่างๆให้แก่เด็ก รุ่ง แก้วแดง (2542 : 166) กล่าวไว้ว่า ครอบครัวของเด็กคือ พ่อแม่ และปู่ย่า ตายายก็ร่วมเป็นครูด้วย ครอบครัวสอนการอ่านออกเสียงได้ กล่อมเกลาด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยเลียนแบบอย่างจากมาตรฐานการปฏิบัติของบุคคลในครอบครัวเรียนอาชีพโดยการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งดังนั้นการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองจึงมีผลต่อความสำเร็จด้านการเรียน และมีผลต่อการประสบผลสำเร็จในชีวิตของนักเรียนด้วย

อุทัย บุญประเสริฐ (2543 : ฉ) กล่าวว่า การจัดการศึกษาของท้องถิ่นที่ดีต้องมีความหลากหลายรูปแบบเพื่อสนองอัตภาพของแต่ละบุคคล และความเหมาะสมของท้องถิ่น ให้ประชาชนหรือชุมชนมีโอกาสสนับสนุนการจัดการศึกษาท้องถิ่นมากที่สุด โดยถือว่าบุคคลในท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา ด้วยการให้ผู้นำของท้องถิ่นหรือบุคคลที่เป็นที่ยอมรับไม่ว่าจะเป็นปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆมาร่วมรับผิดชอบจะทำให้รู้สึกผูกพันต่อการจัดการศึกษาและตรงกับความต้องการของสังคมท้องถิ่นให้มากที่สุด

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2545 : 7-8) กล่าวว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ ท้องถิ่น เป็นรากฐานของประเทศ ดังนั้นหากจะพัฒนาประเทศด้วยการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาท้องถิ่นด้วยการศึกษาเป็นเบื้องต้น การศึกษาจำเป็นต้องสนองตอบความต้องการของประเทศ ขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นด้วย แต่ละท้องถิ่นอาจมีความต้องการที่คล้ายกันหรือแตกต่างกันบ้าง ดังนั้นถ้ารัฐมุ่งจัดการศึกษาสนองความต้องการของรัฐมากเกินไปก็จะละเลยท้องถิ่น หรือถ้าท้องถิ่นต้องการจัดการศึกษาสนองความต้องการท้องถิ่น มากเกินไปจนขาดการตระหนักถึงความต้องการของรัฐ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีการในการจัด

การศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการของแต่ละท้องถิ่นให้ได้ขณะเดียวกันก็ต้องสนองต่อนโยบายและความต้องการของรัฐด้วย

จากการพัฒนาท้องถิ่นทั้ง 2 แนวคิด แนวคิดแรกให้เริ่มที่พัฒนาสถานศึกษาแล้วนำความเข้มแข็งของสถานศึกษาไปพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น อีกแนวคิดคือพัฒนาชุมชนก่อน เมื่อชุมชนและท้องถิ่นเข้มแข็งแล้วก็พัฒนาส่วนต่างๆของชุมชน ซึ่งรวมไปถึงสถานศึกษาด้วยโดยใช้หลักการสำคัญในการจัดการศึกษาดังนี้

1. การกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบไปให้สถานศึกษาเพราะสถานศึกษาตั้งอยู่ในท้องถิ่นย่อมทราบความต้องการของท้องถิ่นด้วย

2. การมีส่วนร่วม ให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ของการจัดการศึกษาจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมโดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและร่วมประเมินผล ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสถาบันทางสังคมอื่นๆ การมีส่วนร่วมที่ดีควรกระทำในลักษณะการเป็นหุ้นส่วน (Partnership)

3. ความโปร่งใส (Transparency) มีความสุจริตและเป็นธรรม

4. ความสามารถที่จะตรวจสอบได้ (Accountability) สามารถอธิบายสิ่งที่เราทำได้ ซึ่งจะนำไปสู่ความน่าเชื่อถือและความศรัทธา

5. การคาดคะเนอนาคต สิ่งที่ทำไปในการบริหารจัดการจะต้องคาดคะเนได้ว่าจะเกิดผลลัพธ์อย่างไร จะมีปัญหาอุปสรรคอย่างไร สิ่งใดก็ตามที่สามารถคาดคะเนได้ก็จะลดความเสี่ยงลงได้

6. ความเสมอภาค ในโอกาสที่จะได้รับการศึกษา การลงทุนทางการศึกษา คุณภาพของการศึกษาที่จะได้รับ แต่สิ่งที่ต้องตระหนักเกี่ยวกับความเสมอภาค คือ เมื่อเกิดความเสมอภาคอย่างหนึ่งมักจะก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคอย่างหนึ่ง

สรุปได้ว่า แนวคิดการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา คือ การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกส่วน ได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อรับประโยชน์ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ลักษณะการมีส่วนร่วมที่ดีควรกระทำในลักษณะการเป็นหุ้นส่วน (Partnership) ซึ่งก่อให้เกิดความผูกพัน

ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจิตใจเป็นความรู้สึกที่ดี ที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่ม เป็นแรงกระตุ้นสู่ความสำเร็จ

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ และคณะ (2540 : 98-101) กล่าวว่าโรงเรียนและชุมชนเป็น สิ่งแยกกันไม่ออก โรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน การวางนโยบายในการแก้ปัญหาและ การประเมินผลของโรงเรียน ในปัจจุบันการศึกษาไม่จำเป็นจะต้องมาจากการวางแผนของนักการศึกษาเพียงฝ่ายเดียวแต่อาจมาจากสาขานักศิลปะ นักวิทยาศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ นักรัฐศาสตร์ นักสังคมวิทยา นักจิตวิทยาและอื่นๆซึ่งร่วมกันวางแผน

สำหรับประชาชนทั่วไปนั้น หากไม่มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการด้านหนึ่งด้านใด โดยเฉพาะ แต่ประชาชนโดยทั่วไปก็ทำหน้าที่เป็นตลาดของผลผลิต คือนักเรียนที่จบออกไป ประชาชนทั่วไปมีฐานะต่อการผลิตหรือนักเรียนที่จบออกไป ในฐานะบิดา มารดา เพื่อนร่วมงาน นายงาน ผู้รับบริการ ฯลฯ เหล่านี้สามารถเป็นกระจุกสะท้อนให้เห็นคุณภาพของผลผลิตของโรงเรียน ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นแม้ประชาชนพึงได้มีโอกาสร่วมวางแผนนโยบายการศึกษาบ้าง และได้เสนอหลักที่ ควรยึดถือในการปฏิบัติงานเพื่อสนองความต้องการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของโรงเรียนโดยชุมชนนั้น มีดังนี้

1. ควรมีความร่วมมือระหว่างนักวิชาการและประชาชนในการพัฒนาโรงเรียน สิ่งที่ชุมชน ได้ตระหนักถึงก็คือ โรงเรียนไม่สามารถบริหารได้ผลอย่างเต็มที่หากปราศจากความร่วมมือของ ประชาชน

2. นโยบายการศึกษาควรจะมาจากการกำหนดของประชาชนในรูปใดรูปหนึ่งระดับประเทศ ประชาชนทั้งประเทศควรได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการศึกษาในระดับจังหวัดและท้องถิ่น ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไม่โดยทางตรงก็ทางอ้อม นักวิชาการต่างๆ นักการศึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญใดๆควรมีหน้าที่ให้คำแนะนำ แต่การตัดสินใจขั้นสุดท้ายควรกระทำโดยประชาชน ในหลักการนี้อาจไม่ได้รับการยอมรับอย่างดีจากนักการศึกษาและนักวิชาการ ด้วยเห็นว่าประชาชน ชาวไทยยังด้อยในการศึกษาจนเกินกว่าที่จะทำการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง แต่เมื่อเราได้พัฒนา การศึกษาเพื่อประชาธิปไตยจนถึงระดับหนึ่งแล้วการตัดสินใจเรื่องนโยบายการศึกษาที่สำคัญควร เป็นของประชาชน แต่มาในรูปแบบใดนั้นสุดแต่การพิจารณา

3. การดำเนินงานที่แท้จริงของโรงเรียน เป็นความรับผิดชอบของนักวิชาการและบุคลากร ทางการศึกษา ในขณะที่นโยบายการศึกษาหรือการตัดสินใจว่าโรงเรียนควรจะเป็นอย่างไรนั้นเป็นเรื่องของประชาชน แต่หน้าที่การทำงานที่แท้จริงเป็นของนักการศึกษา ครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่

ของโรงเรียน กล่าวโดยสรุปประชาชนควรเป็นฝ่ายกำหนดว่าควรได้อะไรจากการศึกษา ส่วนนักการศึกษาและบุคลากรของโรงเรียนเป็นฝ่ายกำหนดและดำเนินการว่าจะทำอย่างไร

4. ประชาชนควรมีส่วนร่วมกับการศึกษาในทุกระดับ การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ไม่ว่าจะ เป็นชุมชนระดับชาติ จังหวัด อำเภอ หมู่บ้าน ฯลฯ และผลการดำเนินการศึกษาไม่ว่าในระดับใดก็ตามมีผลสืบเนื่องกันได้

5. การที่จะให้ประชาชนธรรมดามีส่วนร่วมในการศึกษานั้นจะต้องมีการแนะนำจาก นักวิชาการ ประชาชนธรรมดาที่ไม่มีความรู้เทคนิคมากนักก็สามารถทำประโยชน์ได้มาก หากมี นักวิชาการต่าง ๆ คอยทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำ ความช่วยเหลือจากนักวิชาการและนักศึกษานั้น เป็นไปในรูปวิธีดำเนินการประชุมร่วมกัน การจัดปฐมนิเทศ การวางแผนโครงสร้าง บางครั้ง ประชาชนทั่วไปเข้าร่วมในกิจกรรมบางอย่างได้โดยไม่ต้องมีความช่วยเหลือจากฝ่ายวิชาการ แต่ หลายๆครั้งอาจเกิดปัญหาที่แก้ได้ยากตามมาภายหลัง

6. การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อโรงเรียนจะต้องกระจายไปอย่างทั่วถึงมิใช่จะเป็นแต่เฉพาะ บุคคลบางกลุ่มบางเหล่า ซึ่งจะทำให้มีผลประโยชน์ส่วนตนหรือกลุ่มได้ นโยบาย แผนงานและ ปัญหาต่าง ๆ ควรจะได้กระทำและศึกษาเพื่อเป็นการสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

7. การมีส่วนร่วมใดๆในการศึกษาของประชาชนควรขึ้นอยู่กับพื้นฐานของการศึกษาที่ได้รับ มาอย่างถึถ้วน ปัญหาการศึกษานั้นยุ่งยากและซับซ้อน บางครั้งปัญหาก็มีขอบข่ายกว้างขวางเกิน กว่าที่จะแก้เฉพาะในชุมชน หากดำเนินการแก้ไขใดๆให้มีประสิทธิภาพก็ควรจะได้มีการศึกษากันอย่าง หนัก ถกเถียงข้อดีข้อเสียและการตัดสินใจอย่างรอบคอบ โดยจะต้องพิจารณากันถึงเหตุผลเป็น ประการสำคัญ

8. การเข้ามามีส่วนร่วมจะต้องเป็นไปอย่างมีแบบแผน ควรได้มีการกำหนดขอบเขตของ ประชาชนในการเข้ามีส่วนร่วมดังกล่าว อาจได้แก่การวางกฎระเบียบ แนวปฏิบัติของการทำงาน ร่วมกัน ทุกคนจะต้องรู้หน้าที่ของตนมิฉะนั้นอาจเกิดปัญหาได้

9. การเข้าร่วมควรปรับให้สอดคล้องกับท้องถิ่นนั้นๆ ในบางครั้งเรานิยมการออกแบบ เพราะง่ายดีแต่ผลเสียอาจมีมากมาย บางครั้งการแก้ปัญหาประเภทเดียวกันทำสำเร็จในชุมชนหนึ่ง แต่จะไม่ได้ผลเลยหากกระทำในอีกชุมชนหนึ่งในระดับประเทศ เช่น โครงการโรงเรียนชุมชนที่เคยมี มาในประเทศสหรัฐอเมริกา ฟิลิปปีนส์ อาจใช้ไม่ได้ในประเทศไทย ควรจะได้มีการปรับปรุงให้ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ

10. การเข้าร่วมจะต้องมีการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องเริ่มขึ้นจากการ ทำงานระดับง่าย ๆ ก่อน แล้วจึงเริ่มไปสู่งานยาก

โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1977 : 7-26 ; อ้างถึงใน สุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์, 2548 : 12-13) กล่าวถึงกรอบในการพิจารณาเรื่องของการมีส่วนร่วมว่า มีโครงสร้างพื้นฐานจำแนกเป็น 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 มีส่วนร่วมเรื่องอะไร (What Participation are We Concerned with ?) หรือที่โคเฮน และ อัฟฮอฟ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ประเภทหรือลักษณะของการมีส่วนร่วม (Kinds of Participation) ซึ่งทั้งสองกล่าวว่า มี 4 ประเภท ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision Making)
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Participation in Implementation)
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Participation in Benefits)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation)

มิติที่ 2 ใครที่เข้ามามีส่วนร่วม (Whose Participation are Concerned with ?) ในส่วนนี้มีคำที่ใช้ในความหมายกว้างคำหนึ่ง คือการมีส่วนร่วมของประชาชน (Popular Participation) ซึ่งโคเฮน และอัฟฮอฟ ได้จำแนกให้เป็นกลุ่มบุคคลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจำแนกออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

1. ผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น (local Residents or Local People)
2. ผู้นำท้องถิ่น (Local Leaders)
3. เจ้าหน้าที่ของรัฐ (Government Personnel)
4. คนต่างชาติ (Foreign Personnel)

กลุ่มคนทั้ง 4 กลุ่มเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมนี้ย่อมมีคุณลักษณะต่างๆ กันซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทั้งสิ้น เสนอว่าคุณลักษณะของบุคคลที่ควรพิจารณา คือ

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพของครอบครัว
4. การศึกษา

การแบ่งกลุ่มในสังคม ได้แก่กลุ่มชนชาติ เผ่า เชื้อชาติ ศาสนาที่นับถือ ชั้นวรรณะ ภาษาที่ใช้แหล่งกำเนิด และอื่นๆ ดังต่อไปนี้

1. อาชีพ
2. รายได้
3. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน
4. ระยะเวลาทางของที่พักกับที่ตั้งของโครงการร่วมมือ

5. สถานภาพของการถือครองที่ดิน

6. สถานภาพของการได้รับการจ้างงาน (เช่นการทำงานเต็มเวลาหรือไม่เต็มเวลา)

มิติที่ 3 การมีส่วนร่วมนั้นเกิดขึ้นอย่างไร (How is Participation Occurring with in the Project) ในมิตินี้ มีประเด็นที่ควรพิจารณาอยู่ 4 ประเด็นด้วยกัน คือ

1. พื้นฐานของการมีส่วนร่วมพิจารณาเกี่ยวกับแรงที่กระทำให้เกิดการมีส่วนร่วมมาจากเบื้องบนหรือเบื้องล่าง แรงที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมมาจากที่ใด
2. รูปแบบของการมีส่วนร่วมพิจารณาเกี่ยวกับรูปแบบขององค์การการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม
3. ขอบเขตของการมีส่วนร่วมพิจารณาเกี่ยวกับระยะเวลาที่เข้ามามีส่วนร่วมของกิจกรรม
4. ประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมพิจารณาเกี่ยวกับการให้อำนาจแก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ของคุณลักษณะต่างๆ ของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน คือ ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แต่สิ่งที่โรงเรียนต้องคำนึงถึงคือ องค์ประกอบในสถานภาพของแต่ละบุคคลต่างกันทั้งทางกายภาพ ชีวภาพล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทั้งสิ้น สิ่งสำคัญคือผู้บริหารต้องเข้าใจธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (อ้างถึงใน สุวัฒน์ วิวัฒน์ขานนท์, 2548 : 14) ได้กล่าวถึงเรื่องที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ตามทฤษฎีของโคเฮนและฮัทธอฟ ซึ่งจำแนกขั้นตอนหรือประเภทของการมีส่วนร่วมได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการร่วมคิดและตัดสินใจ ในกระบวนการตัดสินใจนั้น ประการแรกที่สุดที่จะต้องกระทำคือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ เช่น การเป็นคณะกรรมการของโรงเรียน การมาร่วมประชุมกับทางโรงเรียน การให้ความคิดเห็นและการวางแผนงานให้กับโรงเรียน

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการบ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การบริจาคเงิน วัสดุสิ่งของ และการช่วยหาทรัพยากรให้กับโรงเรียน การเข้ามาช่วยเหลือด้านแรงงาน การช่วยประสานงานกับคนในท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ การมาร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน การมาร่วมทำกิจกรรมตามที่โรงเรียนมอบหมาย การมารับส่งบุตรหลานและดูแล

ระหว่างที่อยู่โรงเรียนการช่วยดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียนการให้ความอุปถัมภ์แก่ทางโรงเรียน การเข้ามาให้บริการด้านสุขภาพอนามัยและให้บริการด้านสาธารณสุขโรค การเข้ามาเป็นวิทยากร ให้กับโรงเรียน

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้นนอกจาก ความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้วยังต้องพิจารณาถึงการกระจาย ผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวก และผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย เช่น การเข้ามาให้บริการของโรงเรียน การเข้ามาเป็นลูกจ้างรายวันของโรงเรียน

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตคือ ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้เช่น การให้ข่าวสารที่เป็นการสะท้อนภาพการทำงานของโรงเรียน การร้องเรียนต่อทางโรงเรียน การตรวจสอบ การทำงานของผู้บริหารและครู

ความหมายการมีส่วนร่วม

กาญจนา แก้วเทพ (2538 : 129) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมแบบความสัมพันธ์ของ ประชาชนในการทำงานร่วมกันตามวัฒนธรรม ว่าความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันของนักพัฒนา กับประชาชนต้องมีลักษณะเฉพาะตัว คือ มีความสัมพันธ์แบบ Partnership อันมีองค์ประกอบ ย่อย 3 ลักษณะคือ เป็นลักษณะที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพราะฉะนั้นถ้าผลของการพัฒนา ออกมาไม่ดีก็ต้องรับผิดชอบร่วมกันทั้งสองฝ่าย ลักษณะที่สองเป็นความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน เสมอภาคกันและลักษณะสุดท้ายเป็นลักษณะของความสัมพันธ์ที่มีประโยชน์ร่วมกัน ผลประโยชน์ไม่ ขัดแย้งกันหาก แต่สนับสนุนซึ่งกันและกันในรูปแบบที่เป็นจริง ความสัมพันธ์ระหว่างนักพัฒนา กับ ประชาชนจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์เรียกว่าความสัมพันธ์พลวัต (Dynamic Relationship) ในบางสถานการณ์จะมีความสัมพันธ์แบบเพื่อนที่เสมอกันบางสถานการณ์ก็จะเป็นเหมือนพี่น้องกัน

พิมพา ตามี (2540 : 18) กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กประถมศึกษา ดังนี้ การให้ความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียน เช่น ผู้ปกครองจะเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ให้การสนับสนุนในด้านการเงินหรือแรงงาน ให้ความร่วมมือโดยเป็นคณะกรรมการ เป็นวิทยากรให้ความรู้ช่วยเหลือด้านการสอนและช่วยประชาสัมพันธ์กิจการของโรงเรียน ช่วยดูแล ความประพฤติของเด็กร่วมกับโรงเรียน เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

อาร์นสไตน์ (Arnstein. S.R,1969 : 216 ; อ้างถึงใน ชูชาติ พวงสมจิตต์, 2541:18) ได้ เสนอความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมจะมีลักษณะมากน้อยเพียงใด ให้พิจารณาว่าผู้นำเปิดโอกาสให้ ประชาชนเข้าไปร่วมในการใช้อำนาจและมีบทบาทในการควบคุมได้เท่าใด ซึ่งเป็นข้อบ่งบอกถึง

ภาวะผู้นำที่เป็นประชาธิปไตย (Democratic Leadership) ว่ามีสูงหรือต่ำ อาร์นสไตน์ได้ใช้อำนาจการตัดสินใจเป็นเกณฑ์ในการบ่งบอกการมีส่วนร่วมโดยสรุปเป็นขั้นบันได (Participation Ladder) 8 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นจัดฉาก (Manipulation) เป็นการเข้ามาบีบบังคับในกิจกรรมหนึ่งๆ โดยมีได้มุ่งหวังจะเข้ามาเพื่อมีส่วนร่วมในการบริหาร แต่แฝงพฤติกรรมไว้เพียงเพื่อต้องการแสดงหรืออวดตนเองให้คนอื่นสนใจหรือรู้จักเท่านั้น คล้ายกับการจัดฉากแสดง บางท่านเรียกว่าขั้นหุ่นเชิด

2. ขั้นบำบัดรักษา (Therapy) เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำมีความมุ่งหวังที่จะให้ทุกคนเชื่อฟังและปฏิบัติตามที่ผู้นำต้องการคล้ายๆกันหมดเหมือนการรักษาคนไข้ เมื่อวินิจฉัยโรคแล้วก็สั่งยาให้รับประทานและให้พักผ่อน คนไข้จะต้องปฏิบัติตามอย่างเดียว

3. ขั้นแจ้งข่าวสาร (Informing) เป็นลักษณะที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารเพียงเล็กน้อย คล้ายกับเมื่อมีการประชุมประธานในที่ประชุมจะเป็นผู้พูดเพื่อชี้แจงนโยบายวิธีดำเนินงานเป้าหมาย ฯลฯ เป็นส่วนใหญ่เพียงผู้เดียว แต่จะเปิดโอกาสให้ที่ประชุมซักถามข้อสงสัยในตอนท้ายแล้วก็ปิดการประชุม ซึ่งจะเป็นลักษณะเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ที่มีหน้าที่คอยชี้แจงตอบคำถามของผู้มาติดต่องานเท่านั้น ไม่มีเวลาเสวนาไปมากกว่านี้

4. ขั้นให้คำปรึกษา (Consultation) การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้เหมือนกับการนิเทศงานของผู้บริหารหรือหัวหน้างาน เมื่อผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นอะไร ผู้บริหารจะรับฟังแต่จะปฏิบัติตามหรือไม่ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง อย่างไรก็ตาม วิธีนี้เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมมากกว่าขั้นแจ้งข่าวสาร (Informing)

5. ขั้นปลอบใจ (Placation) เป็นลักษณะที่ผู้นำทำที่ว่าเห็นด้วยมีที่ทำคล้ายตามมีความเห็นใจหรือกระตือรือร้นที่จะทำตามข้อเสนอแนะของผู้ตาม คล้ายกับการปลอบใจให้กำลังใจผู้มีปัญหาแต่ในส่วนตัวเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะนั้นๆ เลย ซึ่งอาจเป็นเพราะข้อเสนอแนะนั้นไม่ตรงกับแนวคิดของผู้บริหาร

6. ขั้นเป็นหุ้นส่วน (Partnership) เป็นการมีส่วนร่วมที่ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ตามมีส่วนร่วมตัดสินใจ ร่วมคิด ร่วมทำ คล้ายๆกับการดำเนินกิจการของหุ้นส่วน

7. ขั้นมอบอำนาจ (Delegated Power) เป็นการที่ผู้มีอำนาจมอบอำนาจที่ให้ผู้ตามปฏิบัติงานแทน การมอบอำนาจเช่นนี้ผู้ปฏิบัติงานมีอำนาจหน้าที่เท่ากับผู้มีอำนาจทุกประการและมีอิสระในการแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้รับมอบอำนาจเป็นที่ไว้วางใจของผู้บริหารนับว่าเป็นการเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมบริหารมากขึ้น

8. **ชั้นควบคุมโดยประชาชน (Citizen control)** เป็นลักษณะที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในกระบวนการบริหารอย่างแท้จริง มีอำนาจและบทบาทหน้าที่ ในองค์กรมากที่สุด บางที่ท่านเรียกชั้นนี้ว่ามีอำนาจและควบคุม (Power & Control)

กล่าวโดยสรุป ลักษณะการมีส่วนร่วมประเภทนี้พิจารณาจากพฤติกรรมของผู้นำว่าเปิดโอกาสให้ผู้ตามมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด หรือมอบอำนาจการมีส่วนร่วมเท่าใดเป็นการพิจารณาถึงระดับของการมีส่วนร่วมซึ่งแบ่งเป็น 8 ชั้นดังกล่าว

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของอาร์นสไตน์

ผู้นำใช้อำนาจมาก (เผด็จการ)	การจัดฉาก(Manipulation)	มีส่วนร่วมเทียม หรือแทบจะไม่มีส่วนร่วม
	การบำบัดรักษา(Therapy)	
ผู้นำค่อนข้าง เป็นประชาธิปไตย	การแจ้งข่าวสาร(Informing)	มีส่วนร่วมเล็กน้อย
	การให้คำปรึกษา(Consultation)	
	การปลอบใจ(Placation)	
ผู้นำแบบ ประชาธิปไตย	การเป็นหุ้นส่วน(Partnership)	มีส่วนร่วมมาก
	การมอบอำนาจ(Delegated Power)	
ผู้นำแบบ ประชาธิปไตยในอุดมคติ	การควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control)	มีส่วนร่วมมากที่สุด

ที่มา : ปรับปรุงจากอาร์นสไตน์ (Arnstein, S.R.), 1969 : 217

ชาญชัย อาจิมสมาจาร (2547 : 66-67) กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นโปรแกรมสำหรับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทั้งเรื่องปกติ และเรื่องสำคัญต่อการตัดสินใจในองค์การบริหารที่มีประสิทธิผลต้องการความผูกพันกับการมีส่วนร่วม การวิจัยการศึกษาได้ค้นหาเพื่อเปิดเผยว่าอะไรคือองค์ประกอบที่จำเป็น ก่อให้เกิดโรงเรียนที่มีประสิทธิผล การวิจัยระบุถึงมิติจำนวนหนึ่งการรวมมิติเหล่านี้เป็นแนวคิดทั่วไปของการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของครูและทีมงาน เหตุผลที่ว่าทำไมการมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาอยู่ที่การมอบอำนาจและการทำให้เป็นวิชาชีพ บทนี้ได้รวมรายการขั้นตอนที่ผู้บริหารการศึกษาสามารถใช้พัฒนาโปรแกรมการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตลอดจนอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมที่สมควรได้รับการพิจารณาโปรแกรมการมีส่วนร่วมที่ประสบความสำเร็จสามารถหลีกเลี่ยงปัญหาทางการบริหาร

จำนวนหนึ่ง โดยก่อให้เกิดการทำ ความกระจำงในจุดประสงค์ การประสานงาน การตัดสินใจ การแก้ไขความขัดแย้งที่ดีกว่า และความสามารถในการปรับตัวต่อสถานที่เปลี่ยนแปลง

ชมเชย พงษ์เจริญ (2542 : 6) อธิบายการมีส่วนร่วม หมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีโอกาสได้เข้าร่วมในการกำหนดระเบียบของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางหรือทิศทางในการปฏิบัติของโรงเรียนตลอดจนการเข้าร่วมกำหนดปัญหา และความสำคัญในการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียน ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน เช่น การร่วมแสดงความคิดเห็นในการประชุมของโรงเรียน ร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียน ร่วมบริจาคเงินทุนต่างๆ ร่วมให้คำปรึกษาและเสนอข้อมูลแก่โรงเรียน ร่วมแก้ไขปัญหาความประพฤติของนักเรียน พร้อมทั้งร่วมในการปรับปรุงระเบียบของโรงเรียน ดังนั้นบ้านและชุมชนจึงมีบทบาทสำคัญที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน และมีส่วนสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน

อุดม เหลืองสด (2545 : 18) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาว่า การที่ผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อถือ และความยึดมั่นของแต่ละบุคคล องค์กร หน่วยงาน รวมไปถึงกาลเวลาและยุคสมัย แต่อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมคือการที่ชาวบ้านได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นเองโดยชาวบ้าน สถาบันและคณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นผู้เสนอความคิด ข้อเสนอแนะในการตัดสินใจ วางแผนปฏิบัติรับผลประโยชน์รวมถึงการประเมินกิจกรรมนั้นๆ

บพิตร ออมโรตง (2546 : 29) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนจะเกิดได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความตระหนักในปัญหาที่ทุกคนในชุมชนประสบอยู่และการได้รับความเสมอภาคในความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกันซึ่งนำไปสู่การฉีกกำลังกาย กำลังสติปัญญา และกำลังใจของคนในชุมชนนั้นๆ ในการร่วมกันกำหนดจุดหมายเป้าหมายทางการศึกษา จากการวิเคราะห์สาเหตุที่มาเพื่อลำดับความสำคัญ ในการกำหนดแผนงานเพื่ออนุมัติปัจจัยต่างๆสู่การปฏิบัติและการประเมินผลของงานวิชาการ งบประมาณ งานบุคคลและงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนในที่สุด

วิโรจน์ สารรัตน์ (2546 : 53-60) กล่าวถึงการตัดสินใจร่วมเป็นรูปแบบการตัดสินใจแบบกระจายอำนาจที่ให้โอกาสกับครูและผู้เกี่ยวข้องช่วยกันตัดสินใจเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยอาจขยายขอบเขตผู้มีส่วนร่วมไปถึงผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนอกโรงเรียนด้วย เป็นรูปแบบการตัดสินใจบนพื้นฐานความเป็นสังคมประชาธิปไตย

ณรงค์ ณ ลำพูน และเพ็ชรี รูปวิเชียร (2546 : 40) กล่าวถึงแนวทางการมีส่วนร่วมคือ บุคลากรทุกคนร่วมปฏิบัติงานโดยที่รู้ปัญหาอย่างแท้จริงและสามารถปรับปรุงแก้ไขงานการศึกษาทั้งหมดทั้งในส่วนตัวและส่วนรวมได้อย่างเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆเพื่อนำไปปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

เอนก นามวงษ์ (2546 : 33) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนของนักเรียนว่า ครูผู้สอนจะต้องพิจารณาหรือเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาแต่ละบท รวมทั้งเหมาะสมกับผู้เรียนมีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่สร้างความสนใจของผู้เรียน มีการวัดผลประเมินผลเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธา ในการจัดการเรียนการสอนของครูว่ามีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการนำนักเรียนมาเข้าโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนของครูจึงเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกส่งนักเรียนเข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

ประโยชน์ที่จะได้จากการจัดการแบบมีส่วนร่วม

การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อนำไปกำหนดนโยบายด้านต่างๆ ของ องค์กร ได้มีผู้กล่าวไว้หลายท่าน ดังนี้

สุรัฐ ศิลปอนันต์ (2543 : 127) กล่าวว่า การสร้างทีมงานให้มีประสิทธิภาพผู้บริหารควรคำนึงถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาร่วมกันวางแผนตั้งแต่ต้นและที่ขาดเสียไม่ได้คือการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรประกอบด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนด้วย

ไพโรจน์ พิทักษ์ทวยหาญ (2545 : 21-24) ได้ให้แนวคิดวิธีการการพัฒนาชุมชนที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน คือการเปิดโอกาสให้บุคคล และผู้แทนของกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่อยู่ในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม และรับผิดชอบในการกำหนดทิศทางในการพัฒนา ร่วมตัดสินใจอนาคตของชุมชนร่วมดำเนินกิจกรรมการพัฒนา และร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น จะช่วยให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วม ในการวางแผนและการตัดสินใจ ร่วมสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานและสร้างการยอมรับความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกของชุมชน เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และเกิดความภาคภูมิใจในผลงานที่ตนมีส่วนร่วม เกิดพลังของการสร้างสรรค์และรับผิดชอบต่อท้องถิ่น

วงศ์ เสรี (2545 : 18-19) กล่าวถึง ประโยชน์ของวิธีการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วมจะเกิดการผูกพัน การเป็นเจ้าของก็จะเกิดความรู้สึกผูกพันห่วงแหน การมีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรส่วนแล้วแต่ดีทั้งนั้น เพราะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ การทำอะไรก็ตามถ้าสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของได้ จะทำให้กิจการนั้นสำเร็จ บรรลุเป้าหมายโดยง่าย การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายการศึกษาเป็นแนวคิดที่ควรแก่การยกย่อง เพราะคนที่มีส่วนได้เสียก็คือคนในท้องถิ่น เขายอมรับ ผูกพัน ห่วงเหินทุ่มเท พัฒนาเพื่อท้องถิ่นของเขาให้เจริญในทุกๆด้าน

อาคม ตรงเที่ยง (2545 : 27) กล่าวว่า การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการทำให้เกิด การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษากับความต้องการของสังคมในการ มีส่วนร่วมพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น โดยอาศัยท้องถิ่น ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ ประสบการณ์ ของคน

ในสังคมท้องถิ่นนั้น เป็นเครื่องมือสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยวิธีการที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกัน รับผิดชอบ ร่วมกันผลักดัน ร่วมกันสร้างเสริมคุณค่าให้แก่กันและกันอย่างมีคุณภาพอันเป็นการ พัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์

สมบุรณ์ สุขประเสริฐ (2545 : 30-31) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาเป็นการ ปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การ ปรับตัวให้กับสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่างๆ ได้โดยมีปัจจัยที่สำคัญคือ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นคน ธรรมชาติ สื่อและเทคโนโลยี ให้ศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้และค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นรวมทั้งการปลูกฝังในเรื่องของคุณธรรม ความมีวินัย ความรับผิดชอบในการ ทำงาน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอน โดยคำนึงถึง ศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ บทบาทของครูจึงต้องปรับเปลี่ยนจากผู้มีอำนาจสูงสุดในกระบวนการจัดการเรียนรู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ครูจะต้องเตรียมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เตรียมข้อมูล ติดต่อหาแหล่งข้อมูล จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆให้ผู้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้ลงมือปฏิบัติ จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จิราพร ตั้งสุวรรณ (2546 : 30) กล่าวถึงแนวคิดการมีส่วนร่วมว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นสิ่งสำคัญในการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งส่งผลให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์และมี ประสิทธิภาพทุกคน จะมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร โดยจะมุ่งมั่นร่วมมืออดทน ทำงานให้ได้ดีเพื่อตนเองและเพื่อหน่วยงาน

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547 : 62-64) กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นกลยุทธ์ที่สามารถหลีกเลี่ยงปัญหาการบริหารบางอย่างได้โดยการใช้องค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ

1. ความกระฉับในจุดประสงค์
2. มีความผูกพันและการประสานงานมากขึ้นต่อการตัดสินใจ
3. การแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ความสามารถในการปรับตัวสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
5. ปรับปรุงใหม่

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2547 : 33) กล่าวไว้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีข้อดีหลายประการ ดังนี้

1. เป็นการสร้างสรรค์ให้มีการระดมสรรพกำลังจากบุคคลต่างๆ เช่น พลังความคิด สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ เป็นต้น
2. เป็นการสร้างบรรยากาศและพัฒนาประชาธิปไตยในการทำงาน
3. ช่วยลดความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงาน เพราะเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันมีส่วนร่วมช่วยให้ประสานงานกันดี
4. การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้งานมีประสิทธิภาพและคุณภาพที่ดี เพราะจะมีความรับผิดชอบน้อย
5. ผลงานที่เกิดขึ้นจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจแก่บุคลากรทุกคน เพราะทุกคนมีส่วนร่วมในความสำเร็จของงาน
6. ช่วยให้การดำเนินงานสำเร็จลงได้ในเวลาอันรวดเร็ว เพราะมีการแบ่งหน้าที่กันทำ
7. สร้างความสมดุลระหว่างผู้บริหารกับฝ่ายปฏิบัติ

ธนาชัย ภูมาต (2547 :14) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองไว้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีหลายรูปแบบ โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ ได้ให้การสนับสนุนในความร่วมมือเพื่อความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษาของบุตรหลาน

สรุปได้ว่า การให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการศึกษาเป็นผลดีทั้งสถานศึกษาและชุมชนต่างฝ่ายต่างช่วยเหลือกันและกัน มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของร่วมรับผิดชอบ ก่อให้เกิดผลดีหลายประการ ดังนั้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ คือการกระทำต่างๆ ที่แสดงออก ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการของผู้ปกครองนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนคลองบางกระบือในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้เสนอแนะ ร่วมปฏิบัติในกิจกรรมหรือโครงการตามแนวทางการจัดการศึกษาตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่พึงมีพึงได้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนนั้นๆ โดยร่วมประเมินผลและร่วมแสดงความยินดีในกิจกรรมหรือโครงการที่ประสบผลสำเร็จรวมไปถึงร่วมรับผิดชอบแก้ไขข้อผิดพลาด ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดความผูกพันความเป็นเจ้าของ นำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ ประชาชนในชุมชนย่อมมีความรู้สึกร่วมกันในการเป็น

เจ้าของโรงเรียน ยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือโรงเรียน อาจจะเป็นเงิน วัสดุสิ่งของ แรงงานความรู้ด้านวิชาการ ตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน

หลักการจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา

การจัดการศึกษาของท้องถิ่นต้องมีความหลากหลาย สนองอรรถภาพของแต่ละบุคคลและความเหมาะสมของท้องถิ่นให้ประชาชนหรือชุมชนมีโอกาสสนับสนุนการจัดการศึกษาท้องถิ่นมากที่สุด โดยถือว่าบุคคลท้องถิ่นมีส่วนรับผิดชอบต่อการศึกษา ให้ประชาชนหรือชุมชนร่วมจัดการศึกษาให้มากที่สุดด้วยการนำของผู้นำท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆมาร่วมรับผิดชอบและผูกพันต่อการจัดการศึกษา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ให้ความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นให้มากที่สุด

ดร.ณิ เวียงชัย (2541 : 23) กล่าวถึง แนวคิดในทางปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญคือ

1. การยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง (Site Based – Decision making หรือ School Based – Decision Making) เป็นแนวคิดมุ่งเน้นให้โรงเรียนมีอิสระตัดสินใจด้วยตนเองได้โดยยึดประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการผลิต (Product Center) โรงเรียนผลิตผลผลิต คือ ให้นักเรียนมีคุณภาพ มีมาตรฐานในชั้นสูงเพื่อที่จะเป็นกำลังในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สามารถดำรงตนในสังคมที่มีการแข่งขันสูง ขณะเดียวกันก็ต้องร่วมมือกันในโลกนานาชาติ

3. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ (Participation & Collaboration) การศึกษาเป็นแหล่งของสาธารณชน มิใช่การรับผิดชอบของใครแต่เพียงฝ่ายเดียวอีกต่อไป

4. การกระจายอำนาจ แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจในการจัดการศึกษาตามแนวคิดปฏิรูปนี้ถือว่าการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่อยู่ใกล้เด็ก ได้แก่ โรงเรียน ผู้บริหาร ครู และ ชุมชน เป็นความเชื่อถือว่าผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการศึกษา หรืออยู่ใกล้ชีวิตเด็กจะสามารถจัดการศึกษา ได้ดีที่สุดตรงตามความต้องการของผู้เรียนและผู้สอน ทั้งนี้จะต้องเสียสละในการตัดสินใจในระดับปฏิบัติให้กับสถานศึกษา

5. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) การที่จะปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันสนับสนุน สิ่งที่สำคัญจะต้องมีการกำหนดบทบาท ภารกิจของฝ่ายบริหาร ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและชุมชนที่ชัดเจน และความรับผิดชอบนี้จะต้องสามารถตรวจสอบความสำเร็จได้เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

วิโรจน์ สารรัตน์ (2542 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้องเช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรธุรกิจที่เกี่ยวข้องและผู้สนับสนุนโรงเรียน เป็นต้น ควรมีอำนาจหน้าที่และความมีอิสระมากขึ้นในการจัดสรรทรัพยากรด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านงบประมาณ บุคลากร หลักสูตรและทรัพยากรทางกายภาพ เป็นต้น ภายใต้กฎระเบียบ และนโยบายหรือการจัดลำดับ ตลอดจนได้รับการตรวจสอบจากท้องถิ่น รัฐหรือส่วนกลาง

พวงรัตน์ เกษรแพทย์ (2543 : 73) แนวคิดในการวางแผนเพื่อให้สถานศึกษามีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ครอบคลุมภารกิจหลักด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา และระบุเป้าหมายการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการและแนวโน้มความต้องการของท้องถิ่น นอกจากนั้นเพื่อสร้างกรอบการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยวางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการโรงเรียนที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในระยะเวลาที่กำหนด ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ทำให้เกิดความชัดเจนในระบบการบริหารคุณภาพ ระบบควบคุมคุณภาพ และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีจุดเน้นของการพัฒนาตามขีดความสามารถที่มีอยู่ และทำให้เกิดความเชื่อมั่น ศรัทธาแก่ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

สุรัฐ ศิลปอนันต์ (2543 : 13-32) กล่าวถึงหลักการปฏิรูปการศึกษาว่า การปฏิรูปการศึกษา คือการเปลี่ยนแปลงการศึกษาทั้งระบบเป็น Systemic Change เป็นการรื้อและปรับปรุงครั้งใหญ่ ยกเครื่องกันทั้งระบบ ปรับขนาดใหญ่ทั้งระบบที่เราเรียกว่า ปรับ 4 องค์ประกอบ (Components) ใหญ่อันได้แก่

- การบริหาร (ตั้งแต่กระทรวงลงมาถึงโรงเรียน)
- หลักสูตร (รวมทั้งมาตรฐานและการประเมินผล)
- กระบวนการการเรียนการสอน
- วิชาชีพ (ของครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา)

หัวใจของการศึกษาคือ การเรียนรู้ของเด็ก ระบบการศึกษามีหน้าที่สร้างประชากรที่มีคุณภาพให้กับประเทศชาติที่ผ่านมาแม้พวกเขาจะทำงานหนัก และประสบความสำเร็จพอสมควรก็ยังไม่ถึงขีดที่ต้องการ เราต้องมาเปลี่ยนแปลงกันใหม่หมดทั้งระบบเพื่อให้คุณภาพการเรียน(ของเด็ก) ได้มาตรฐานสูงเพื่อได้มาตรฐานโลกภายใต้ความเชื่อว่าเด็กทุกคนเรียนได้ เราต้องอาศัยการเดินทางร่วมกับ " กระบวนการปรับปรุงโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ" ใช้กระบวนการนี้เป็นพาหนะเราจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ บทบาท และความสัมพันธ์ในโรงเรียน เป็นที่เข้าใจชัดเจนว่า

ปัจจัยแวดล้อมภายในโรงเรียน มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในห้องเรียนมาก การปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริงเป็นการปฏิรูปโรงเรียน เป็นรายโรงเรียนๆไป จะใช้ 5 ยุทธศาสตร์ด้วยกัน คือ

1. การกระจายอำนาจ (ในการบริหาร)
2. การใช้แผนยุทธศาสตร์ (เป็นเครื่องมือปรับปรุงโรงเรียน)
3. การมีส่วนร่วม (ของทุกฝ่ายที่มีประโยชน์ได้เสียกับโรงเรียน)
4. การประกันคุณภาพ
5. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การกระจายอำนาจการบริหารให้ผู้ยึดติดกับเด็ก คือ ให้โรงเรียนคิดเอง ทำเอง วางแผนเอง บริหารเอง แก้ไขปัญหาเอง ตัดสินใจเอง และต้องรับผิดชอบต่อผลการเรียนของเด็กเองด้วย ขณะเดียวกันก็ให้ผู้มีประโยชน์ได้เสียร่วมกัน อันได้แก่ ตัวนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ครู – อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและการบริหารและมีส่วนรับผิดชอบต่อผลการที่จะได้ห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพเราจะต้องปฏิรูปเปลี่ยนแปลงทุกเรื่อง ทุกระบบย่อยภายในระบบการศึกษาทั้งระบบ ในทุกระดับทั้งระดับโรงเรียนและระดับหน่วยงานบริหารส่วนกลาง ตั้งแต่บุคคล ห้องเรียน โรงเรียน อำเภอ – จังหวัด เขตพื้นที่กระทรวง ยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการปฏิรูปจึงต้องหาคนที่รับผิดชอบต่อ (Accountability) 5 ยุทธศาสตร์

- ยุทธศาสตร์การกระจายอำนาจ
- ยุทธศาสตร์การใช้แผนยุทธศาสตร์
- ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม
- ยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพ
- ยุทธศาสตร์การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ดังนั้น การปฏิรูปการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เราจึงจะเปลี่ยนจากแบบเดิมๆมาใช้ในการบริหารแบบยึดโรงเรียนเป็นฐาน School-Based Management หรือ SBM.เป็นการกระจายอำนาจสู่โรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเปลี่ยนแปลงโรงเรียน การบริหารงาน บริหารคน บริหารเงิน ต้องมีผลส่งถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง

ประเวศ วะสี (2544 : 8) กล่าวไว้ว่า การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดรูปแบบ และวิธีการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การปฏิบัติของโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนนับตั้งแต่การวางแผน การติดต่อประสานงาน การเผยแพร่ข่าวสาร การให้ความร่วมมือช่วยเหลือตลอดจนการใช้แหล่งทรัพยากรซึ่งกันและกัน โดยมุ่งสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ แก่โรงเรียน และชุมชนต้องการที่จะปฏิรูปโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องใช้นวัตกรรมรูปแบบใหม่ๆมาใช้ในการปฏิรูป

การศึกษา โดยอาศัยหลักการกระจายอำนาจ และการตัดสินใจทางการบริหาร โดยให้ทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการได้ร่วมกันตัดสินใจในระดับโรงเรียน ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาที่อยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้ประชาชนชนเข้ามาร่วมบริหาร

เอนก นามวงษ์ (2546 : 25) กล่าวถึงการตัดสินใจมีส่วนร่วมของผู้ปกครองว่า กระบวนการตัดสินใจของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อการเลือกส่งนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียน อาจจัดได้ว่าอยู่ในกระบวนการตัดสินใจที่อาศัยเหตุผลและความเหมาะสมเป็นหลัก เป็นกระบวนการแบบห่วงสัมพันธ์ของกิจกรรมสำคัญที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกัน 5 ชั้น คือ ชั้นกำหนดปัญหา ชั้นกำหนดทางเลือก ชั้นวิเคราะห์ทางเลือก ชั้นตัดสินใจและชั้นนำไปปฏิบัติ

ธีระ รุญเจริญ (2546 : 6-21) กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปสถานศึกษาว่าเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มี 2 ด้านหลัก คือ

1. การจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย หลักการ แนวทาง รูปแบบการจัดการศึกษา หลักสูตร และกระบวนการการจัดการเรียนการสอน

2. การบริหารการศึกษา ให้เป็นไปตามแนวทางการบริหารที่กำหนดไว้โดยเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหลายฝ่าย รวมทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง องค์กรของรัฐและเอกชน ตลอดจนชุมชน สมาคมในสังคมทั้งนี้จะต้องให้ความสำคัญในการปฏิรูปด้านต่างๆดังนี้

ปฏิรูประบบการศึกษาให้สอดคล้องซึ่งกันและกันทั้งระบบ ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

ปฏิรูปการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญแก่หลักสูตร (หลักสูตรแกนกลาง และหลักสูตรท้องถิ่น) เนื้อหาสาระ วิธีการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาตามหลักการคนทั้งมวลเพื่อการศึกษา (All for Education) ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ทำให้สังคมก้าวหน้า และจะส่งผลให้การปฏิรูปสัมฤทธิ์ผลได้ตรงตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา

1. การปฏิรูปโครงสร้างระบบบริหารการศึกษา
2. การปฏิรูประบบบริหารบุคลากร
3. การปฏิรูปการเรียนการสอน
4. การปฏิรูประบบการศึกษา

หลักการบริหารสถานศึกษาตามแนวทางปฏิรูปสถานศึกษา เป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารโดยองค์คณะบุคคล เน้นการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ

นักเรียนเป็นการศึกษาที่ให้ทุกคน ทุกฝ่าย ทุกองค์กรมีส่วนร่วมการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานอย่างอิสระ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครู โรงเรียน ชุมชน และองค์กรต่างๆการเป็นผู้อำนวยความสะดวก

ณรงค์ ณ ลำพูน และเพ็ชรี ฐิติเวศ (2546 : 36) กล่าวถึงหลักการปฏิรูปสถานศึกษาไว้ดังนี้ สิ่งที่ผู้บริหารและบุคลากรในสถาบันการศึกษาควรทราบเกี่ยวกับการปฏิรูปการจัดการศึกษาในโรงเรียน มีรายละเอียดการปฏิรูป ดังต่อไปนี้

1. การปฏิรูปหลักสูตรการเรียนรู้
2. การประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดมาตรฐาน
3. การปฏิรูปการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับผู้เรียนและชุมชน
4. การปฏิรูปครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีคุณภาพ
5. การปฏิรูปทรัพยากรที่มีอยู่และการดึงบุคคลในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วม
6. การปฏิรูปการใช้งบประมาณที่เน้นคุณภาพของงานและการใช้ประโยชน์สูงสุด

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา ควรใช้หลักการให้ชุมชน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมเสนอแนะแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ในด้านการพัฒนาหลักสูตรรวมไปถึงกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดสภาพแวดล้อม แหล่งการเรียนรู้และอาคารสถานที่ ที่ส่งเสริมการพัฒนาการของนักเรียน เช่น แหล่งเรียนรู้ และศูนย์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้อบอุ่นเพื่อให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียนรู้และรู้จักแสวงหาความรู้ ในด้านการประเมิน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดให้ประเมินผล โดยส่งเสริมการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ คำนึงถึงผู้ที่ใกล้ชิดนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลด้วย และที่สำคัญจะต้องมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียนแก่ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับงานด้านเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนทราบ โดยวิธีการหลากหลายเพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน และสร้างการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น โรงเรียนจะมีประสิทธิภาพต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยมีแนวทางที่เหมาะสมสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมความร่วมมือกันระหว่างครอบครัวและโรงเรียน มีการช่วยเหลือปรึกษาหารือในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการจัดประสบการณ์ทักษะ เพื่อให้เกิดความคิดอย่างมีเหตุผล การเรียนการสอนกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ การจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง รวมไปถึงการประเมินผลการเรียนของนักเรียน สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นว่า

โรงเรียนเป็นของเขา ถ้าสามารถประสานสิ่งเหล่านี้ได้แล้ว การทำงานร่วมกันย่อมเกิดผลดีต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน การทำงานร่วมกันระหว่างครอบครัว โรงเรียน และชุมชนนั้น สร้างความแตกต่างอย่างมากในความสำเร็จของนักเรียนและโรงเรียนให้มีคุณภาพ เป็นไปในทางที่ดีขึ้น เมื่อผู้ปกครองใกล้ชิดกับนักเรียน จะเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับโรงเรียนและชุมชน คือการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวที่มีต่อโรงเรียน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา

หลังจากมีการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยอย่างเป็นระบบและมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สถาบันการศึกษาต่างๆ ของไทยจะต้องปฏิบัติตามสาระในพระราชบัญญัตินี้ที่เน้นกระบวนการปรับปรุงทั้งระบบไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรและกิจกรรมเสริมกระบวนการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียนรวมถึงการประเมินผลสิ่งต่างๆเหล่านี้ล้วนเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาปฏิรูปทั้งระบบโดยเฉพาะหมวด 4 แนวการจัดการศึกษาที่ระบุรายละเอียดของมาตราต่างๆ ดังนี้

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคมได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษาเน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนรู้และความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้ในการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ อุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวาระหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนและสังคมและ ประเทศชาติ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาให้จัดตามเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคม

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน สังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการ จัดอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มี แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริม ให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

สรุปได้ว่า จากมาตราต่างๆที่เป็นแนวจัดการศึกษามุ่งเน้นให้สถานศึกษาบริหารจัดการโดย ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมเสนอแนะ ข้อคิดเห็นและตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการใน กิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับผู้ปกครองและด้านการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาตามควรแก่ วัยอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพตามแนวทางการปฏิรูปสถานศึกษาให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ

ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การเข้ามาเป็นส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดนอกเหนือจากกิจกรรมการสอนในห้องเรียน การที่ โรงเรียนนำเอาหลักสูตรแม่บทในระดับชาติไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาให้ได้ผลยิ่งขึ้น เพื่อให้ สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ รวมถึงกิจกรรมต่างๆที่ พัฒนาศูนย์เรียนรู้ตามความถนัด เช่น กิจกรรม ชมรม-ชุมนุม และกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ สถานศึกษา ต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ของผู้เรียน (กรมวิชาการ, 2545 : 36) โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น ชมรมวิชาการ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ การเรียนรู้

2. จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติและตามความสามารถ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

3. จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม เช่น กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เป็นต้น

4. จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่างๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

5. การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบโดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

จำเนียร ไตรมาตร (2546 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนและความต้องการของสังคมท้องถิ่นนั้นๆ ส่งเสริมผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านต่างๆ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

มามี โชติมา (2546 : 11-12) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านการจัดการศึกษาคือการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น กิจกรรมวันแม่ กิจกรรมวันเปิดภาคเรียน การปฐมนิเทศผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังได้มีการเชิญผู้ปกครองหรือบุคคลในชุมชนมาเป็นวิทยากรในการจัดประสบการณ์แก่นักเรียน จัดทัศนศึกษา จัดแสดงผลงานของนักเรียนและจัดนิทรรศการ ฯลฯ โดยโรงเรียนจะเปิดกว้างเพื่อรับฟังความคิดเห็น และเสนอแนะข้อมูลจากผู้ปกครองและชุมชน รับฟังปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นแก่นักเรียน

ธนาชัย ภูมาตร (2547 : 22-27) กล่าวถึงแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและประเภทของกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมนั้น มีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับว่าทางโรงเรียนจะเลือกกิจกรรมใดจึงจะเหมาะสมกับสภาพสังคม ครอบครัวยุคสมัยและความคิดเห็นของผู้ปกครองซึ่งทางโรงเรียน ควรจัดกิจกรรมหลายๆ กิจกรรมประกอบกันเพื่อให้ผู้ปกครองมีโอกาสเลือก และเข้าร่วมกิจกรรมได้ง่าย โรงเรียนต้องชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม

สุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์ (2548 : 52) ให้ความหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียน คือ กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์กว้างขวางสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีเวลาทำกิจกรรมได้มากยิ่งขึ้นและสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ตนเองถนัด ทำให้นักเรียนฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามเพื่อสร้างความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างครูกับนักเรียน โรงเรียนเซนต์คาเบรียลได้จัดกิจกรรมนักเรียน เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมดนตรี กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมช่วยเหลือสังคม กิจกรรมส่งเสริมประเพณีไทย สโมสรนักเรียน กิจกรรมชมรม - ชุมนุม

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรควรสร้างให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเป็นผู้คิด และตัดสินใจ เป็นอิสระ เข้าใจในความรับผิดชอบ สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิต โดยการมีส่วนร่วมเสนอแนะและตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียนคลองบางกระบือ ในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น ชุมนุมกีฬาไทย ชุมนุมดนตรีไทย ชุมนุมศิลปะ-งานประดิษฐ์ และกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะที่เป็นการพัฒนา บุตรหลานและสอดคล้องกับวิถีชีวิต สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ รวมไปถึงส่งเสริมให้ผู้ปกครองได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ เป็นการพัฒนาให้เด็กเกิดความสุขและความเพลิดเพลินในการเรียนรู้ และความผูกพันต่อครอบครัว

ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน

การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วมกับครูผู้สอน เป็นผู้สร้างระบบการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียน และส่งผลให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้เองมีทักษะกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างมีความสุข การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ และเปลี่ยนไปตามธรรมชาติของการศึกษาผู้สอนต้องปรับปรุงกระบวนการสอนและประเมินกระบวนการสอนของตน เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลง และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การศึกษาจะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะว่าผู้ปกครองเป็นผู้ที่ใกล้ชิดยอมรับความต้องการและกิจกรรมอะไรที่จะพัฒนาบุตรหลานของเขาให้เต็มศักยภาพและเป็นตามความต้องการของท้องถิ่นความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้มากที่สุด มีความรู้สูงสุดสำหรับผู้เรียนทุกคน ควรสร้างความเข้มแข็ง ความสนใจและประสบการณ์ให้ผู้สอน และพัฒนาความมั่นใจให้เรียนและทำงานอย่างเป็นอิสระและร่วมใจกัน ควรให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้สำคัญ ๆ ส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้อยากเห็น และมีวิธีการกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ต้องพัฒนาทั้งหลักคุณธรรม และความอิสระของผู้เรียนและช่วยให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบสามารถช่วยพัฒนาสังคมได้ มีบุคคลหลายท่านเสนอแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 35) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการสอนด้วย เช่นการใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบ เป็นต้น การเรียนการสอนจึงเป็นคำที่ครอบคลุมกิจกรรมในการเรียนรู้ และมักจะใช้ควบคู่กันไป เมื่อครูต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามการสอนในสถานศึกษามีได้หมายถึงการสอนในด้านทฤษฎีเนื้อหาวิชาเท่านั้น แต่รวมถึงทักษะคุณภาพที่ต้องการรวมทั้งความสามารถในการ

จัดการครูจึงจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือแนะแนวแก่ผู้เรียนด้านต่าง ๆ รวมทั้งให้กำลังใจ ให้ความรัก ความเอาใจใส่ด้วย

รัชนี ท่าเลดี (2544 : 37-38) ให้แนวคิดว่าการกำหนดกิจกรรมหรือประสบการณ์(Activity or Experience) ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยพิจารณาว่ากิจกรรมหรือประสบการณ์ใดจะนำผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทางได้ จะให้ค้นคว้า ทดลอง อภิปราย ชมภาพยนตร์ ฯลฯ การวางแผน การเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วยฝ่ายที่ทำหน้าที่สอน (Teacher) และฝ่ายที่ทำหน้าที่เรียน (Learning) การดำเนินกิจกรรมให้บรรลุจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลจะต้องวางแผนล่วงหน้าอย่างรัดกุมและมีขั้นตอน โดยที่ฝ่ายที่ทำหน้าที่สอนจะเป็นผู้กำหนดและควบคุมให้เป็นไปตามแผนการนั้น การวางแผนการเรียนการสอน มีวิธีการดังนี้

1. กำหนดยุทธศาสตร์การสอน (Teaching Strategy) ได้แก่เทคนิควิธีสอนที่จะนำมาใช้ ผู้สอนเป็นฝ่ายกระทำคนเดียวหรือร่วมงานกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนหรือผู้เรียนกระทำแต่เพียงฝ่ายเดียว จะเป็นกระบวนการสอนแบบบรรยาย สืบสวนสอบสวน ฯลฯ

2. กำหนดสื่อการเรียนการสอน (Instructional Media) จะใช้สื่อประเภทใดที่สอดคล้องกับกิจกรรมหรือประสบการณ์ และยุทธศาสตร์การสอนที่กำหนดไว้จัดหาสื่อมาเตรียมไว้

3. กำหนดบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน (Teacher and Student Role) จะให้ผู้สอนและผู้เรียนทำอะไร ในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมมีลำดับก่อนหลังอย่างไรหน้าที่ของแต่ละฝ่ายจะต้องปฏิบัติมีอะไรบ้าง

4. กำหนดการจัดกลุ่ม เวลา และสถานที่ (Group Time and Space) จะจัดกลุ่มผู้เรียนแบบใดจัดกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็กหรือรายบุคคล จะใช้เวลาในการเรียนการสอนทั้งหมดเท่าไร แต่ละขั้นตอนของกิจกรรมต้องใช้เวลาเท่าใด จะจัดการเรียนการสอนที่ใด จะเป็นภายในห้องเรียน โรงยิมฯ ห้องปฏิบัติการหรือนอกสถานที่

สุดาพร สอนจิตต์ (2544 : 2) กล่าวถึงแนวทางที่จะทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สถานศึกษาต้องปรับปรุงพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น จะต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การสร้างประสบการณ์ของการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะสนองตอบต่อความต้องการของนักเรียนเพื่อเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตย อันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของนักเรียนในอนาคตที่จะต้องไปสู่สังคม ตลอดจนการส่งเสริมการศึกษาอบรมพัฒนาความรู้ ความสัมพันธ์ ความเอื้ออาทร ความเป็นกัลยาณมิตรของบุคลากรทุกฝ่าย มีบุคลากรที่มีความรู้ รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่างกว้างขวางสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนได้ โรงเรียนต้องพร้อมในด้านวิชาการ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อม

และบรรยากาศในโรงเรียนและโรงเรียนที่ดีจะต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันที่จะช่วยกันพัฒนาโรงเรียนให้เจริญยิ่งขึ้นไป

โสภณ นุ่มทอง (2545 : 13-14) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนผู้เรียนเป็นสำคัญคือ ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Bruner ที่กล่าวว่า จัดสอนอะไรก็ได้หากการสอนนั้นตรงกับเงื่อนไขการเรียนรู้ของเด็กซึ่งต้องวิเคราะห์ผู้เรียนตามความสามารถความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ฉะนั้นควรระดมสรรพกำลังทั้งหลายทั้งปวงส่งเสริมสนับสนุนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของผู้เรียน

ประจักษ์ บุญอารีย์ (2545 : 44-49) เสนอแนวคิดการจัดการกระบวนการเรียนการสอนควร มุ่งเน้นให้จัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมทุกฝ่าย เพื่อให้มีประสิทธิภาพควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ และให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกเรียนตามความสนใจ โรงเรียนและครู จะผูกขาดการจัดการเรียนรู้ต่อไปไม่ได้อีกแล้ว บทบาทใหม่ของครู คือ ผู้จัดการเรียนรู้ (Teaching Manager) มากกว่านักสอน (Teacher) ผู้เรียนจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ด้วยตนเองได้หลากหลายทั้งในสถาบันและนอกสถาบัน การเรียนรู้ในอนาคต ไม่ใช่ภาระรับผิดชอบของรัฐแต่เพียงผู้เดียว แต่เป็นของทุกฝ่าย พ่อแม่ เครือญาติ ผู้นำทางศาสนา องค์กรเอกชน องค์กรประชาชน องค์กรภาครัฐ นายจ้าง สื่อมวลชน ฯลฯ

สุวรรณ วลัยอักษรลิขิต (2547 : 23-27) กล่าวว่าหลักการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดทักษะ ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุวุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ
2. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง
3. จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะ และสาระการเรียนรู้
4. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้เริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอความคิด โดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
5. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน

6. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

7. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

8. จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

9. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผน สนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ

10. จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลนำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยชั้นเรียน

ดังนั้น การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนและร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งใน และนอกห้องเรียนร่วมกับครูผู้สอน เป็นการสร้างระบบการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียน และส่งผลให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้เอง มีทักษะกระบวนการคิดและมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างมีความสุข เช่น โครงการวิชาชีพท้องถิ่นการเลี้ยงปลาตุ๊ก กิจกรรมชุมนุม จึงมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนา การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนตามความถนัดเต็มศักยภาพสอดคล้องกับวิถีชีวิตจริง เป็นการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เป็นกลุ่มเป็นการส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีเรียนรู้ร่วมกับสังคมและชุมชนนำไปสู่การดำรงชีวิตที่มีความสุข การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วมกับครูผู้สอนเป็นผู้สร้างระบบ การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนและส่งผลให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้เอง มีการทักษะกระบวนการคิด และมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างมีความสุข

ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่

โรงเรียนเปรียบเหมือนบ้านหลังที่สอง เวลาของนักเรียนหลายชั่วโมงอยู่ที่โรงเรียน ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นความปลอดภัย ความสะอาด ล้วนแล้วแต่เป็นการส่งเสริม การพัฒนาการทางร่างกาย สมอง จิตใจถือว่าเป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถม เป็นพื้นฐานของการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพในอนาคต เพื่อจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นที่พึงประสงค์ของสังคม และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ต่างๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญโรงเรียนจะต้องทราบ

ความต้องการนำไปพัฒนาให้ตรงตามความต้องการของชุมชนมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ได้มีบุคคลหลายท่านเสนอแนวทางการจัดสภาพแวดล้อม ไว้ดังนี้

รัชนี ท่าเลดี (2544 : 19-23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไว้ว่าการพัฒนาสถานศึกษาและการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน การพัฒนาอาคารสถานที่ให้สะอาดและเรียบร้อยสวยงาม รมรื่น เรียบร้อยการจัดหาน้ำดื่ม น้ำใช้ให้พอเพียง ส่วนในระยะยาวจะต้องมีการจัดแผนพัฒนาเพื่อจัดหางบประมาณส่งเสริมและสนับสนุน เช่น การสร้างอาคารเรียนเพิ่ม การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ ประกอบการเรียนการสอนเป็นการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จอย่างจริงจัง จะต้องมีการติดตามโดยต่อเนื่องทุกระยะ โดยในสถานศึกษาจะต้องควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาจะต้องอาศัยพลังของบุคลากร รวมทั้งองค์กรที่จะต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่จะสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาในอุดมคติ

บพิตร ออมโรตง (2546 : 41-42) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ไว้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษให้สะอาดและส่งเสริมการดำเนินงานต่างๆของโรงเรียน โรงเรียนจึงควรจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้คล้ายคลึงหรือดีกว่าที่บ้าน โดยสนองความต้องการของนักเรียนเพื่อช่วยพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจึงมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อจัดและปรับสภาพแวดล้อม เสริมสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนและความเป็นอยู่ของนักเรียน ตลอดจนครู อาจารย์ในโรงเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนรักและภูมิใจในโรงเรียนของตน
3. เพื่อให้เด็กนักเรียนมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
4. เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความเป็นระเบียบ รักสวยรักงามและมีรสนิยม
5. เพื่อให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เป็นตัวอย่างแก่ชุมชน

มาลี โชติมา (2546 : 19-23) ความต้องการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่คาดหวังให้โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนโดยเน้นความปลอดภัย สะอาด และสภาพห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทดีและมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่วัยของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กอยู่ในที่ที่สะอาดและปลอดภัยอากาศสดชื่น ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น ได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลก

ที่เด็กอยู่รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้นสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคน

สมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ (2548 : 47-51) กล่าวถึงหลักการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ว่า สภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ มีความสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคมให้กับผู้เรียน บุคลากร และเป็นส่วนช่วยให้การลงมือดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงต้องจัดอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดีเพื่อเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดึงดูดความสนใจให้ผู้เรียนศรัทธา ตลอดจนสร้างบรรยากาศในการเรียน

ดังนั้นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ หมายถึงการที่สถานศึกษาส่งเสริม เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็น ตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริม สุขภาพกาย สุขภาพจิตและความปลอดภัยรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในโรงเรียนทั้งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต อันมีผลกระทบหรือมี อิทธิพลต่อความรู้สึกรักของบุคลากรต่างๆของโรงเรียน เช่นการใช้พื้นที่ในบริเวณโรงเรียนการจัดอาคารเรียนและอาคารประกอบต่างๆ การจัดระบบสุขภาพ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียนในโรงเรียน เพราะสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาการทุกด้านของนักเรียน การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิต และความปลอดภัย รวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในโรงเรียนทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต จึงเป็นสิ่งจำเป็นและใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน และโรงเรียนต้องไม่แยกออกจากชุมชน

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

การที่จะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนั้น โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมได้มากมายเพื่อสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง การเอื้อเพื่อสถานที่ของโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น งานด้านศาสนา นิทรรศการด้านสุขภาพอนามัย การให้ความรู้ด้านวิชาช่างตลอดจนการบริการทางสังคมต่างๆ อันจะทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จนทำให้รู้สึกที่โรงเรียนเป็นส่วนสำคัญที่จะต้องทำนุบำรุงรักษาและประชาสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่นให้เข้าใจในกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อบุตรหลานเป็นอย่างดีด้วย ได้มีบุคคลหลายท่านเสนอแนวการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ไว้ดังนี้

สตาร์ตน์ วัฒนพฤกษา (2545 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน การสร้างความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง อันจะส่งผลถึงการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541 : 59-60) กล่าวถึงแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับสถานศึกษา การส่งเสริมให้บ้านมีความสัมพันธ์แนบแน่นกับสถานศึกษาเป็นสิ่งดี เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนาเด็ก บ้านกับสถานศึกษาต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งสองฝ่ายจะทำงานเหมือนเส้นขนานมิได้ ซึ่งแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์มีดังนี้

ทางด้านบ้านควรปฏิบัติอย่างไร

1. สร้างบรรยากาศให้เกิดความอบอุ่น พ่อแม่ ผู้ปกครองจะต้องอยู่ใกล้ชิดกับเด็กให้มากที่สุด

2. ให้ความรัก ความเอ็นดู ความอ้ออาทร และความห่วงใย

3. เผื่อระวังดูแลพฤติกรรมของเด็กอย่างใกล้ชิด หากพบว่าสิ่งใดที่เด็กยังไม่เข้าใจและต้องการมีประสบการณ์ จะต้องมีการชี้แนะให้ความรู้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับวัย

4. ดูแลสนใจการศึกษาเล่าเรียนของเด็ก จัดหาอุปกรณ์การศึกษาให้ครบตามต้องการไม่ควรเข้มงวดกับผลการเรียนมากเกินไป ตลอดจนอย่าคาดหวังถึงอนาคตของเด็กว่าจะต้องสูงส่งปล่อยให้ไปทำตามความสามารถและความต้องการของเด็กในการเลือกวิชาชีพ

5. จะต้องให้เด็กอยู่ห่างไกลจากบรรยากาศของสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น สื่อลามก ยาเสพติด การเที่ยวเตร่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสมกับวัย การคบเพื่อนไม่ดี เป็นต้น

6. หมั่นพบปะกับครูอาจารย์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตัวเด็ก

7. ผู้ปกครองและชุมชนจะต้องสนับสนุนช่วยเหลือในกิจการของสถานศึกษา เช่น การระดมสรรพกำลังในด้านวัสดุอุปกรณ์ ทุนการศึกษา เป็นต้น

8. พ่อแม่ ผู้ปกครอง ร่วมกับครูและผู้บริหารในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของบุตรหลานทั้งที่บ้านและในสถานศึกษา รวมทั้งในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

9. สื่อมวลชนมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์สนับสนุนกิจกรรมการศึกษา ร่วมสร้างความเข้าใจและเจตคติที่ถูกต้องแก่สังคมและส่งเสริมการปฏิบัติ

ทางด้านสถานศึกษาควรปฏิบัติอย่างไร

1. สร้างบรรยากาศห้องเรียนและสถานศึกษาให้เสมือนว่าเด็กอยู่บ้าน อยู่กับพ่อ แม่ ผู้ปกครองที่เป็นมิตรและอบอุ่น

2. ครูอาจารย์และต้องมีความพร้อมในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับเด็ก มีความเข้าใจในจิตวิทยาเด็กมีความรัก ความเมตตา มีอารมณ์เยือกเย็น และอดทนต่อการกระทำของเด็ก เพราะเด็กยังมีประสบการณ์น้อย เมื่อผิดพลาดจึงต้องให้อภัย ถ้าครูมีความพร้อมอยู่เสมอแม้ว่าเด็กจะมีความพร้อมน้อยกว่า ก็จะช่วยให้ความแตกต่างระหว่างครูกับเด็กลดน้อยลง

3. มีการประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน ในการอบรมจรรยาบรรณความประพฤติ และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งอาจกระทำอยู่ในรูปของการประชุมผู้ปกครอง

4. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อให้บุคคลภายนอกได้รับทราบ เช่น วารสาร จดหมายข่าว การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต(Internet)

5. จัดกิจกรรมทางนันทนาการให้เหมาะสม มิใช่มุ่งแต่เนื้อหาทางวิชาการมากเกินไป เช่น การเล่นเกม การไปทัศนศึกษา การประกวดวาดภาพ ร้องเพลง เป็นต้น

6. ควรมีการให้รางวัลกับเด็กที่สร้างความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นด้าน ความประพฤติ การเรียน เช่น มอบเกียรติบัตร โล่ คำชมเชย เป็นต้น

7. มีการติดตามประเมินผลการทำงานของครูอาจารย์ พฤติกรรมของเด็ก เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนตามความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน

8. เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมของโรงเรียนในบางเรื่องบางโอกาส

9. มีการวางแผนการเรียนรู้ คือ การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

10. ร่วมกับชุมชนในการกำหนดนโยบาย การจัดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น

11. การประเมินผล เช่น การประเมินผลประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ของการจัดกระบวนการเรียนรู้

ชมเชย พงษ์เจริญ (2542 : 43) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองว่า เป็นการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้การสนับสนุน ช่วยเหลือร่วมมือกับโรงเรียน การที่ผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือกับโรงเรียน อาจทำได้โดยเป็นกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู จากการเลือกตั้ง ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนหลายประการ เช่น การให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น ความประพฤติของนักเรียน การให้ความช่วยเหลือดูแล ควบคุมพิจารณาปรับปรุงระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน

พินดา วีระชาติ (2542 : 9) กล่าวถึงการประชาสัมพันธ์โรงเรียนโดยพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีส่วนช่วยในการสนับสนุนโรงเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมาย และการดำเนินงานของโรงเรียน ก็จะเป็นผู้หนึ่งที่จะช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นอย่างดี และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเสริมสร้างความร่วมมือขยายผลไปสู่ประชาชนทั่วไป

รุ่งเรือง สุชาภิรมย์ และอรุณี สถานุพงษ์ (2544 : 12) กล่าวถึงการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนคือการที่พ่อแม่ และผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีต่อผู้ให้บริการจัดการศึกษาแก่นุตรหลานของตน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่และผู้ปกครอง จึงเน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันครอบครัวกับหน่วยงานทางการศึกษาในทุกกระดับ เพื่อให้พ่อแม่และผู้ปกครองมั่นใจว่าสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ที่ให้บริการที่เกี่ยวข้อง จะเป็นผู้รับผิดชอบดูแลบุตรหลานของตนอย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามหลักวิชาการ ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนจะทราบสภาวะ ทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และอารมณ์ของเด็กอย่างถูกต้อง ความร่วมมือในระดับนี้จะเน้นความส่งเสริมระบบการสื่อสารระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองกับโรงเรียน

มามี โชติมา (2546 : 18 -22) กล่าวถึงวิธีการที่สร้างความสัมพันธ์ของครูและผู้ปกครอง ควรติดต่อสื่อสารร่วมมือกันจะได้เข้าถึงความต้องการของเด็ก และตอบสนองความต้องการได้ถูกต้องเหมาะสม โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมสนับสนุนการศึกษาของเด็ก เพราะเด็กมีความผูกพันเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวจึงควรให้ความสำคัญต่อผู้ปกครองเพื่อจะได้จัดการศึกษาสนองความต้องการของเด็กได้พร้อมทั้งหาแนวทางในการพัฒนาวิธีการทำงานร่วมกันกับผู้ปกครองให้มีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะและตัดสินใจ รวบรวมแผน ร่วมดำเนินการของผู้ปกครอง ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ และความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน เช่นการจัดทำวารสารของโรงเรียน กิจกรรมวันแม่ กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมวันเด็กของโรงเรียนคลองบางกระบือมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชุมชนมาเป็นเวลานาน บทบาทของโรงเรียนจึงไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในรั้วของโรงเรียนเท่านั้น แต่เป็นการเปิดกว้างให้แก่คนที่ใกล้ชิดนักเรียนเข้ามาร่วมงานกับโรงเรียน การมีบทบาทสำคัญหลายด้าน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก ส่งเสริมวิธีการทำงานร่วมกับผู้ปกครองให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

กรมวิชาการ (2539 : 39-78) ได้เขียนอธิบายการประเมินผู้เรียนมี 3 แนวทางที่สำคัญ ดังนี้

1. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติและผลการปฏิบัติของผู้เรียนในสภาพที่เป็นจริง วิธีการที่ใช้ประเมินได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง แบบทดสอบวัดความสามารถจริง การรายงานตนเอง และแฟ้มสะสมงาน (Portfolio)

2. การประเมินภาคปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นการทดสอบความสามารถในการทำงานของผู้เรียน ภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุดประเมินได้ 3 ลักษณะคือ ประเมินกระบวนการ ประเมินผลผลิต ประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิต ซึ่งจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเกณฑ์การให้คะแนนให้ชัดเจน อาจใช้วิธีการประเมินเป็นรายบุคคล การประเมินกลุ่มหรือใช้การประเมินตนเองและเพื่อนด้วยวิธีการสืบค้น การสังเกต การวิเคราะห์ และการทดสอบตามความเหมาะสม

3. การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) เป็นแนวทางหนึ่งของการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถสะท้อนให้เห็นผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างชัดเจน การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมินผลการเรียนของนักเรียนทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคล การวัดและประเมินผล และแนวทางการประเมินผล ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ, 2546 : 9-13)

การจัดการเรียนรู้ต้องมีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนรู้ให้ตรงหรือสอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงให้ผู้เรียนเกิดการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้คู่คุณภาพ การวัดและประเมินผล ก็เช่นเดียวกัน เป้าหมายของการวัดผลและประเมินผลจากเดิมที่เน้นการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนและใช้วิธีการประเมินด้วยการใช้ข้อทดสอบ โดยเฉพาะข้อสอบเลือกตอบเป็นส่วนใหญ่ ก็ต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมายการประเมินและวิธีการประเมิน มาเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย และกระทำควบคู่กันไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

หลักการประเมินผลในชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1. เป้าหมายหลักของการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งเน้นการประเมินเพื่อการพัฒนาผู้เรียน

2. การประเมินควรใช้เครื่องมือและวิธีที่หลากหลายเพื่อวัดพัฒนาการทางด้านความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานหลักสูตรได้อย่างน่าเชื่อถือและเป็นธรรม

3. การประเมินเป็นการให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถที่ได้จากการเรียนรู้ โดยการกระทำหรือปฏิบัติจริงอย่างครบกระบวนการ และใช้กระบวนการทำงานและเกณฑ์การประเมินที่ใกล้เคียงกับมาตรฐานในสภาพจริงในระดับมืออาชีพ

4. กิจกรรมการประเมินเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าทางการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนที่ดำเนินควบคู่กันอย่างต่อเนื่องโดยประเมินจากคุณภาพของงานและกระบวนการทำงาน

5. มีการจัดเก็บข้อมูลการประเมินอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้เรียนการตัดสินใจผลการเรียน การศึกษาต่อ และการรายงานประจำปีในระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

ในการจัดการประเมินการเรียนการสอนแต่ละหน่วย แต่ละกิจกรรม ผู้สอนจะต้องกำหนดเป้าหมายหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้ทุกครั้งว่า ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไร ทำอะไรได้ และมีคุณธรรม จริยธรรมอะไรบ้างแล้วดำเนินการวัดผลประเมินผลควบคู่กันไป ในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเลือกใช้วิธีการประเมินต่างๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ และมีลักษณะการประเมินที่สะท้อนให้เห็นการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้เกิดความรู้ ความสามารถและการปฏิบัติจริง การประเมินได้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังนี้

1. ผลงาน โครงงาน แบบฝึกหัด เป็นการประเมินผลจากการให้นักเรียนสร้างผลงานแล้วประเมินจากกระบวนการทำงาน ผลงาน คุณธรรม จริยธรรมเฉพาะด้านของงานนั้นๆ ข้อดีของการประเมินโดยวิธีนี้คือ นักเรียนสามารถนำความรู้ ความสามารถ ทักษะที่มีอยู่มาใช้ในการตัดสินใจการแก้ปัญหา ซึ่งมีสภาพใกล้เคียงกับชีวิตจริง

2. การทดสอบในลักษณะต่างๆ เช่น การทดสอบด้วยข้อเขียน การทดสอบโดยการให้ปฏิบัติจริง โดยเฉพาะแบบทดสอบความสามารถซึ่งเป็นข้อคำถามที่เป็นปัญหาให้นักเรียนคิดและเขียนคำตอบมีหลากหลายวิธีในการหาคำตอบ ที่สะท้อนถึงการใช้ปัญญา ความสามารถ ความรู้สึกและที่สำคัญจะต้องมีเกณฑ์การให้คะแนน ที่ชัดเจน

3. การสังเกต เป็นการสังเกตพฤติกรรม ความสามารถในการปฏิบัติซึ่งการสังเกตจะต้องเป็นการสังเกตที่มีเป้าหมายชัดเจนว่าจะสังเกตอะไร สังเกตเมื่อไร ที่ไหน และแปลความหมายและสรุปผลสิ่งที่สังเกตนั้นว่าอย่างไร ข้อควรระวังคืออาจเกิดการเสแสร้งแสดงพฤติกรรม หากผู้ถูกสังเกตรู้ตัว

4. การสัมภาษณ์ ซึ่งสามารถกระทำได้ทั้งการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ

5. การบันทึกของผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง

6. แบบสอบถาม / แบบสำรวจ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่างๆส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลในด้านความคิดเห็น ความรู้สึก เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม บุคลิกภาพ เป็นต้น

7. แฟ้มผลงาน เป็นการรวบรวมข้อมูลผลงานต่างๆของผู้เรียนซึ่งแสดงถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะด้านต่างๆและคุณลักษณะ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม แล้วตัดสินผลสรุปเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถของผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงความพยายาม ความสนใจ เจตคติ และการปฏิบัติ

เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เน้นการประเมินให้ดำเนินควบคู่กันไปในกิจกรรมนักเรียน ดังนั้นการสร้างและพัฒนาเกณฑ์การประเมินจึงควรพิจารณาดังนี้

1. หน่วยการเรียนรู้หรือภาระงานที่กำหนดขึ้นตรงกับมาตรฐานการเรียนรู้ข้อใด
2. ประเด็นที่นำมาประเมินภาระงานนั้นสามารถบอกได้ว่าเป็นคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ข้อใดบ้าง
3. จัดทำรอบการประเมินที่ครอบคลุมประเด็นที่นำมาประเมิน
4. อธิบายการแสดงออกถึงระดับความสามารถตามประเด็นที่กำหนดเป็นระดับๆ
5. ทดลองหาความชัดเจนของเกณฑ์โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา และให้ผู้เรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจ

6. หลังจากนำเกณฑ์ไปใช้ประเมินผู้เรียนแล้วให้หาข้อดี ข้อควรปรับปรุงแก้ไข ปรับปรุงเกณฑ์ที่ยังมีข้อบกพร่องหรือพัฒนาเกณฑ์อื่น ๆ ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น

หลักการประเมินผลที่ดีมีหลายท่านได้ทำการวิจัย และเสนอแนวทาง ไว้ดังนี้

รัชนี ท่าเลดี (2544 : 37 - 38) กล่าวถึงการประเมินผล (Evaluation) พิจารณาว่าจะใช้วิธีการประเมินผลแบบใด เวลาใดที่จะทำการประเมินผล และจุดใดบ้างที่ต้องประเมินผล เช่น สื่อ กิจกรรม ยุทธศาสตร์การสอน จุดมุ่งหมายของผู้เรียน ฯลฯ เพื่อนำเสนอข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เมื่อผู้สอนวางแผนและเตรียมการทุกอย่างพร้อมแล้วจึงดำเนินการตามแผนการที่กำหนดไว้

จินดา ทับจิ้น (2546 : 46 -47) ได้เขียนอธิบายว่าการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนควรรู้จักใช้เครื่องมือและวิธีการเหมาะสม มีการวัดประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับวุฒิภาวะและกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

สมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ (2548 : 40-41) กล่าวถึงการประเมินผลผู้เรียนดังนี้

การประเมินสภาพจริง เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ตรงตามความต้องการ และเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตั้งแต่ออกเริ่มต้น ระหว่าง และหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการและเทคนิคที่หลากหลาย

สรุปได้ว่า การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะตัดสินใจร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการ วิธีการประเมินผลการเรียนของนักเรียนทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคล จะทำให้ครูผู้สอนและผู้ปกครองเข้าใจพัฒนาการ สามารถปรับปรุงและส่งเสริมผู้เรียนได้ถูกต้องตามพัฒนาการโดยใช้การวัดผลประเมินผลโดยเน้นการปฏิบัติจริง โดยลดความสำคัญของการใช้แบบทดสอบเพิ่มการสังเกตพฤติกรรมและการรวบรวมผลงานจะได้ผลใกล้เคียงความเป็นจริงตามการพัฒนาตามความสามารถของผู้เรียนเช่น ตรวจประเมินแฟ้มผลงาน แสดงความคิดเห็นในการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนเป็นต้น

บริบทของโรงเรียนคลองบางกระบือ

ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนคลองบางกระบือ

โรงเรียนคลองบางกระบือ ตั้งอยู่เลขที่ 43 หมู่ 19 ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ บนเนื้อที่ 7 ไร่ 14 ตารางวา เป็นที่ดินของขุนประสิทธิ์และหลวงเศรษฐี บริจาคให้ที่มาของชื่อโรงเรียนมีเรื่องเล่าสืบกันมาว่าพื้นที่แถบนี้เป็นทุ่งนา ชาวบ้านได้นำควายมาเลี้ยงโดยเดินทางไปมาทุกวัน นานวันเข้าทางก็กว้างและลึกลงทุกทีจนกลายเป็นคลอง ชาวบ้านจึงขนานนามว่า "คลองบางกระบือ" และเมื่อตั้งโรงเรียนขึ้น จึงตั้งชื่อว่าโรงเรียนคลองบางกระบือ ตามที่มาของสถานที่ เปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2483 มีครู 2 คน คือ นายทองหยิบ ศรีพัด เป็นครูใหญ่ และนายสวัสดิ์ รอดศิริ เป็นครูน้อย เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 อาคารเรียนเป็นโรงนา หลังคาทรงปั้นหยา จนปีพ.ศ. 2489 นายสะอาด ภิเจริญ เป็นครูใหญ่ ได้สร้างอาคารเรียนแบบ ป. 1 ขนาด 2 ห้องเรียน เนื่องจากอาคารเรียนหลังเก่าถูกพายุพัดพัง จากนั้นมีการพัฒนาด้านการศึกษา สิ่งก่อสร้างอาคารสถานที่และสาธารณูปโภคอย่าง ต่อเนื่อง

ปัจจุบันโรงเรียนคลองบางกระบือเปิดทำการสอน ระดับชั้นอนุบาล1-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 450 คน ผู้บริหาร 1 คน ครูประจำการ 9 คน พนักงานราชการ 1 คน อัตราจ้าง 3 คน ปัจจุบันมีผู้บริหารและครูที่ทำการสอน ทั้งสิ้น 14 คน (แผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนคลองบางกระบือ, 2550 : 1)

ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนคลองบางกระบือ

ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนคลองบางกระบือ(แผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนคลองบางกระบือ 2550) มีดังนี้

วิสัยทัศน์

ดำรงความเป็นไทย ใฝ่ใจเทคโนโลยี มีคุณธรรม นำความรู้ สู่สากล ภายในปี 2551

พันธกิจ

1. จัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นประชาธิปไตย อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ภูมิใจในชาติและท้องถิ่น
2. จัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีทักษะชีวิต
4. พัฒนานุเคราะห์เพื่อนำประสบการณ์มาจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ
5. สรรหานุเคราะห์ที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนสื่อสารได้

เป้าหมาย

โรงเรียนคลองบางกระบือ มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนี้

1. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นประชาธิปไตย อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประหยัดพลังงาน มีความภูมิใจในชาติและท้องถิ่น
2. พัฒนาผู้เรียนให้ใฝ่เรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รักการอ่านเขียน นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างเหมาะสม
3. ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามศักยภาพ มีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระตามมาตรฐานที่กำหนด
5. นักเรียนมีทักษะเบื้องต้นในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 1). มีวินัย 2). ซื่อสัตย์ 3). ประหยัด 4). ใฝ่รู้ใฝ่เรียน 5). กตัญญูกตเวที
- 6). ภูมิใจในความเป็นไทย

ปรัชญาของโรงเรียน

“ คุณธรรม นำความรู้ สู่นวัตกรรม ”

วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

โรงเรียนคลองบางกระบือ มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนี้

1. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นประชาธิปไตย อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประหยัดพลังงาน มีความภูมิใจในชาติและท้องถิ่น
2. พัฒนาผู้เรียนให้ใฝ่เรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รักการอ่านเขียน นำเทคโนโลยีมาใช้พัฒนาการเรียนรู้และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างเหมาะสม
3. ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามศักยภาพ มีพัฒนาการที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระตามมาตรฐานที่กำหนด มีทักษะเบื้องต้นในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง

โรงเรียนคลองบางกระบือ ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. รอบที่ 2 เมื่อวันที่ 2, 5, 6 มิถุนายน พ.ศ.2549

ตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา มีการประเมิน 3 ด้าน คือ ผู้บริหาร
 ด้านครู และด้านผู้เรียนซึ่งสรุปผลการประเมินโดยภาพรวมตามมาตรฐานเป็นตาราง
 ดังต่อไปนี้

มาตรฐาน	ระดับคุณภาพ		
	ปรับปรุง	พอใช้	ดี ดีมาก
ระดับประถมศึกษา			
ด้านผู้เรียน			
มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์			✓
มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี			✓
มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา			✓
มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์			✓
มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร			✓
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง			✓
มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต			✓
ด้านครู			
มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ / ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ			✓
มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			✓

ตารางที่ 2 (ต่อ)

มาตรฐาน	ระดับคุณภาพ			
	ปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก
ด้านผู้บริหาร				
มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ			✓	
มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา			✓	
มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			✓	
มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้			✓	
มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา			✓	

ที่มา : โรงเรียนคลองบางกระบือ, 2549 : 13-15

ตารางที่ 3 วิเคราะห์สถานศึกษาจากผลการประเมิน

ปัจจัยภายในสถานศึกษา

จุดเด่น	จุดควรพัฒนา
1. สถานศึกษามีการปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเพียงพอ	1. จำนวนครูมีน้อยไม่เพียงพอกับผู้เรียนที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ทำให้การจัดการเรียนรู้ของครูไม่ทั่วถึงต่อผู้เรียนและไม่ทั่วถึงทุกสาระใน 8 กลุ่มสาระ
2. สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ที่สามารถไปเข้าศึกษาในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมได้เพิ่มขึ้น และเป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้ปกครองทำให้จำนวนผู้เรียนเพิ่มขึ้น	2. ครูสอนทุกสภะนำความสามารถครูในการจัดการเรียนการสอนต่อผู้เรียนในกลุ่มสาระ ทั้ง 8 สภะการเรียนการสอน มีพัฒนาการแต่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย
3. สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ด้านคอมพิวเตอร์และอินเตอร์เน็ตอย่างทั่วถึงแก่ผู้เรียนทุกคน ทุกชั้น	3. การจัดการเรียนรู้ของครู ยังมีการพัฒนาผู้เรียนในด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ไม่ทั่วถึงในทุกกิจกรรมการเรียนรู้
4. ผู้เรียนได้เรียน ได้เล่น ได้ออกกำลังกายจึงมีสุขภาพพลานามัยที่ดีและร่าเริงแจ่มใส	4. สถานศึกษามีการให้ผู้ปกครอง ชุมชน และกรรมการสถานศึกษาร่วมหลักสูตร และบริหารน้อยจึงทำให้การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษาที่มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยมาใช้ในการสร้างหลักสูตรน้อย

ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา

โอกาส	อุปสรรค
1. ชุมชนในพื้นที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความต้องการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อเพิ่มขึ้นเป็นผลให้เกิดการขยายตัวของผู้เรียนเพิ่มขึ้น	1. การจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และงานวิชาการ จากเขตพื้นที่หรือหน่วยเหนือล่าช้า จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของนักเรียนและความต้องการของชุมชน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา	
โอกาส	อุปสรรค
2. เศรษฐกิจของชุมชนมีการขยายตัวและหน่วยงานในท้องถิ่นมีการขยายตัวและเข้มแข็งขึ้นทำให้มีโอกาสในการให้การอนุเคราะห์และช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่สถานศึกษา	2. ชุมชนและกรรมการสถานศึกษามีความสามารถในการช่วยในการจัดการเรียนรู้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นรวมถึงไม่มีเวลาในการจัดทำกรจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน
3. ชุมชนและหน่วยงานของรัฐและเอกชนมีความเข้าใจและต้องการเข้าร่วมและช่วยเหลือสถานศึกษาในด้านงบประมาณ ในด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร และการช่วยเหลือในการจัดทำหลักสูตรและโครงการ กิจกรรมเพื่อให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น	3. ชุมชนมีปัญหาด้านดนตรีไทยน้อยและไม่สามารถช่วยสถานศึกษาได้

ที่มา : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549 : 40

ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาสถานศึกษา

1. ร่วมชุมชนและกรรมการสถานศึกษาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นที่นำภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นในสาระการเรียนรู้ใช้ในการจัดการเรียนรู้ แก่ผู้เรียน
2. สถานศึกษาจัดทำแผนนโยบายและการปฏิบัติที่พัฒนาโครงการกิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายและนโยบายในแผนกลยุทธ์ ในการพัฒนาผู้เรียนที่ให้ชุมชนเข้าร่วมจัดทำและเข้าร่วมดำเนินการในการจัดการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนการสอนและการดำเนินกิจกรรมที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้เรียนในโครงการกิจกรรมอย่างทั่วถึง และลงสู่สาระทั้ง 8 สาระและใช้กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ โดยผ่านการบันทึกการสรุปขั้นตอนการทำงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งงานกลุ่มและงานเดี่ยว
4. สถานศึกษาควรพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถทางดนตรี มาใช้ในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

นวัตกรรมและสิ่งดีเด่นร่วมทั้งการปฏิบัติที่เป็นเลิศของสถานศึกษา

1. แบบเรียนเชิงวรรณกรรมเกี่ยวกับการละเล่นเด็กไทย
2. บทเรียนสำเร็จรูปชุดศูนย์การเรียนรู้เรื่องประเทศเพื่อนบ้าน
3. ชุดฝึกการเขียนเพื่อสอนซ่อมเสริมและชุดฝึกทักษะการคิดคำนวณ
4. ชุดฝึกการอ่านเขียนเพื่อฝึกนักเรียนแต่ละชั้นงาน

ทิศทางการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาในอนาคต

1. สถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกับชุมชน กลุ่มโรงเรียนในเขตพื้นที่ที่ใช้ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับวิทยาการและเทคโนโลยีลงในหลักสูตรสถานศึกษาและท้องถิ่นที่สอดคล้องกับผู้เรียน

2. สถานศึกษาจัดทำโครงการและกิจกรรมที่มีเป้าหมายสอดคล้องกับเป้าหมายและนโยบายในแผนกลยุทธ์และมีโครงการกิจกรรมที่ครอบคลุมการพัฒนาการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ พัฒนาครู บุคลากรที่สามารถจัดทำโครงการกิจกรรม ในการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพของผู้เรียน

3. สถานศึกษามีนโยบายให้ครูจัดทำกิจกรรมการเรียนรู้ในโครงการและกิจกรรมลงสู่ผู้เรียน และลงสู่สาระทั้ง 8 สาระอย่างทั่วถึง ใน 8 สาระ และทั่วถึงแก่ผู้เรียนทุกคนที่ทำให้เกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์อย่างมีจินตนาการ ได้แก่ การจัดบันทึกเพื่อให้เกิดข้อมูล ในการดำเนินการของผู้เรียนและบุคคลและของกลุ่ม และนำสรุปขั้นตอนการทำกิจกรรม สิ่งที่ทำในกิจกรรมพัฒนาและแนวทางการแก้ไขและผลการทำกิจกรรมของบุคคลและกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีทักษะอย่างครบถ้วนและเกิดผลงานกลุ่มและงานเดี่ยวที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาตัวผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

แนวคิดหลักที่สถานศึกษาใช้ในการบริหารจัดการ คือ

1. บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการทำงาน ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ มีการกำกับ ติดตามประเมินผล การปฏิบัติงานเป็นระยะ
2. รายงานผลการปฏิบัติงาน และปัญหาให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ
3. ประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงานให้ชุมชน ต้นสังกัด และหน่วยงานอื่นทราบเสมอ

ลักษณะของการดำเนินการ

1. ด้านพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ นักเรียนมีนิสัยรักการเรียนรู้ รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับ

ผู้อื่นได้ สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียน การสอนและพัฒนาตนเองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามหลักสูตร สถานศึกษากำหนด ครูผู้สอนมีคุณวุฒิต่างกันมีความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ ตลอดจนจัดหา ครูให้เพียงพอต่อการเรียนการสอน

3. ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา

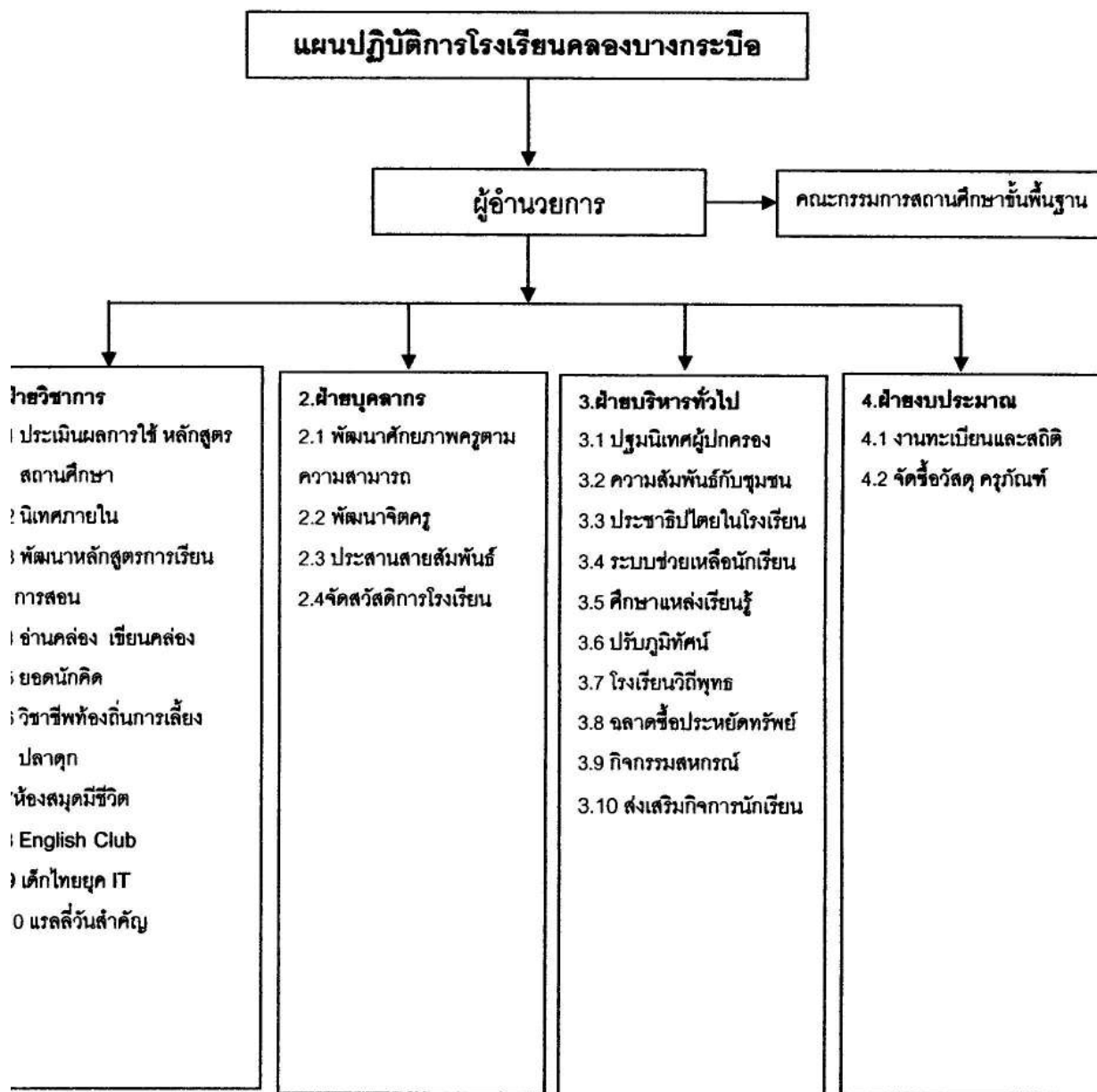
3.1 ด้านกระบวนการ มีการจัดโครงสร้างและการบริหารงานอย่างมีระบบ ครบวงจร ให้ บรรลุเป้าหมายการศึกษา ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้โดย ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น

3.2 ด้านผู้บริหาร มีสภาวะเป็นผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรม บริหารจัดการ โดยยึด หลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตย เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นผู้มีมนุษย สัมพันธ์ที่ดี มีความรู้ความสามารถในการบริหารและการจัดการศึกษา

4. ด้านพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

4.1 ชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา พัฒนาสถานศึกษา สภาพแวดล้อม อาคาร สิ่งก่อสร้างต่าง ร่วมกิจกรรม / โครงการ / งาน และพัฒนากระบวนการเรียนรู้

4.2 ชุมชนให้ความร่วมมือในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่ออาชีพในท้องถิ่นของตนเอง และปลูกฝังให้ผู้เรียนสำนึกและรักถิ่นของ ตนเอง

แผนภูมิที่ 1 แสดงแผนปฏิบัติการโรงเรียนคลองบางกระบือ ปีการศึกษา 2550

ที่มา : โรงเรียนคลองบางกระบือ, 2550 : 9

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ชมแข พงษ์เจริญ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติงานตามระเบียบของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญจังหวัดนนทบุรี ในด้านการแต่งกาย ความประพฤติ และการลงโทษจำแนกตามอาชีพ ระดับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย เชื้อชาติ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับลูก ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อกิจกรรมของโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญจังหวัดนนทบุรี ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมีการเข้าร่วมประชุมที่โรงเรียนจัดขึ้นเกือบทุกครั้ง ส่วนกิจกรรมด้านอื่นๆที่โรงเรียนจัดขึ้นผู้ปกครองนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นบางครั้ง

สุวิษ พานิชวงษ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนในส่วนของปัจจัยย่อย คือ วุฒิการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 3 ด้าน ได้แก่ความรู้ ด้านพฤติกรรม และด้านอาชีพส่วนปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนในปัจจัยย่อยด้านอาชีพของผู้ปกครองนั้นมีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความรู้และด้าน

ธนาชัย ภู่มাত্র (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ- เทคโนโลยี จังหวัดลพบุรี ใน 3 ด้านคือ ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3 ด้าน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเมื่อเปรียบเทียบตามสถานภาพของผู้ปกครอง ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในงานกิจกรรมนักเรียนของผู้ปกครองโรงเรียนเซนต์คาเบรียลใน 4 ด้านของผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนักเรียนในด้านการจัดบริการแนะแนวการจัดโภชนาการ การจัดบริการด้านสุขภาพ

ของนักเรียน และการจัดกิจกรรมนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีความพึงพอใจงานกิจกรรมทุกด้าน

จากการศึกษางานวิจัยสรุปได้ว่า การที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านต่างๆประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง เช่น สถานภาพส่วนตัวของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาและอาชีพเป็นสิ่งสำคัญต่อความพร้อมที่จะเข้ามาช่วยกิจกรรมของโรงเรียน แต่ถ้าโรงเรียนสร้างความเข้าใจและสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ปกครองจัดการศึกษาตรงตามความต้องการของท้องถิ่น จะได้รับการสนับสนุนจากองค์กร สถาบันต่างๆนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพได้

งานวิจัยต่างประเทศ

ฟอสเตอร์ (Foster, 1993 : บทคัดย่อ ; อ้างถึงในจักรกฤษ แยมสรवल, 2545 : 46) ได้ศึกษาประเภทของผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับ : ผลต่ออัตราการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ผลวิจัยระบุว่าผู้ปกครองที่เข้ามาในโรงเรียน หรือเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการประชุมสภาที่ปรึกษาของโรงเรียน ซึ่งผู้ปกครองประเภทนี้จะมีผลต่อนักเรียนในทางอ้อมและผู้ปกครองประเภทที่สอง เป็นประเภทที่ส่งผลต่อนักเรียนโดยตรง ได้แก่ ผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยการช่วยนักเรียนทำการบ้าน หรือช่วยทำโครงการให้กับนักเรียน

บารินส์ (Barnes, 1995 : 3152-A) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียนพบว่า การมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยอุดมคติแล้วผู้ปกครองต้องการมีบทบาทที่โรงเรียนหรือในชั้นเรียน แม้ว่าจริงๆ แล้วการมีส่วนร่วมของพวกเขาจะไม่เป็นไปตามอุดมคติดังกล่าว และได้พบว่าผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่บ้านด้วย การศึกษาครั้งนี้ได้หลักฐานเพิ่มเติมว่า บิดามารดาชาวอเมริกัน-อัฟริกัน มีความประสงค์ที่จะมีสิทธิมีเสียงเกี่ยวกับการเรียนการสอนของลูกๆของตนซึ่งบ่งชี้ว่าบิดามารดาชาวอเมริกัน-อัฟริกัน เห็นคุณค่าของการศึกษาและเห็นว่าโรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความคาดหวังด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครองด้วย

ฮาร์ริส (Harris, 1998 : 1437) ได้ศึกษาลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มโรงเรียนในเมืองนามิเบียกับชุมชน โดยมีกรอบความคิดว่า " ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน " ผลการศึกษาพบว่าก่อนที่นามิเบียทำความตกลงร่วมมือกับประเทศในทวีปยุโรป ชุมชนจะเป็นองค์กรที่มีบทบาทโดยตรงในการดูแลจัดการศึกษา โดยการฝึกอบรมเยาวชน จะทำงานร่วมมือกับโรงเรียน ภายหลังมีการนำระบบการจัดการศึกษาจากยุโรปมาใช้ในราวต้นศตวรรษที่ 18 ทำให้ชุมชนมีบทบาทในการจัดการศึกษาลดลง แต่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพ การเรียนการสอนเข้ามามีบทบาทหน้าที่แทน ในช่วงนั้นกระทรวงศึกษาธิการของนามิเบีย

ได้กำหนดเป้าหมายให้ทุกหน่วยเข้ามามีบทบาทร่วมกันในการจัดการศึกษา และยังคงเป็นบทบาทสำคัญของชุมชนในการจัดการศึกษา โดยสรุปแล้วการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาทุกฝ่ายเพื่อสร้างสรรค์และดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาระดับชาติ

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวสรุปได้ว่า การจัดการศึกษานั้น บิดามารดามีความประสงค์ที่จะมีสิทธิ์มีเสียงเกี่ยวกับการเรียนการสอนของลูกๆของตน ซึ่งบ่งชี้ว่าบิดามารดาเห็นคุณค่าของการศึกษาและเห็นว่าโรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความคาดหวังด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครองด้วย นอกจากนี้ผู้ปกครองยังมีความแตกต่างกัน สถานศึกษาต้องคำนึงว่าจัดอย่างไร และถ้าสถานศึกษาสามารถจัดการได้ตรงความต้องการของผู้ปกครองจะเข้ามีส่วนร่วมมากขึ้นโดยเฉพาะในปัจจุบันการปฏิรูปสถานศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาปรับเปลี่ยนทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นบริบททั่วไป จัดสภาพแวดล้อม กระบวนการการเรียนการสอนของครู เพราะการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์มิใช่แต่ครูผู้เดียวที่จะพัฒนาได้ พ่อ แม่ ครอบครั้ว บุคคลใกล้ชิดและชุมชน ย่อมทราบวิธีการพัฒนาและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ส่งเสริมจุดเด่นที่มีเพื่อจะได้พัฒนาได้เต็มศักยภาพ ดังนั้นโรงเรียนจะต้องเปิดโอกาสให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยสถาบัน โดยศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนคลองบางกระบือ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวนทั้งสิ้น 263 คน ที่มีชื่อในทะเบียนโรงเรียนคลองบางกระบือ ปีการศึกษา 2550 โดยให้นักเรียน 1 คนมีผู้ปกครอง 1 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียนคลองบางกระบือใน ปีการศึกษา 2550 โดยถือว่านักเรียน 1 คนมีผู้ปกครอง 1 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970:608-612) เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากนั้นจึงใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 157 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการจำนวน 5 ข้อ คือ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จำนวน 13 ข้อ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ จำนวน 13 ข้อ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองจำนวน 11 ข้อ ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียนจำนวน 11 ข้อ รวม 60 ข้อ

ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามนั้นเป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2537 : 161) โดยกำหนดเป็นค่าระดับการมีส่วนร่วม ดังนี้

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ โดยใช้กรอบแนวคิดของนางชนิดา ชื่นวัด (2549 : 10) เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบโครงสร้างของแบบสอบถาม

2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดกรอบแนวคิด เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ

3. สร้างแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามของนางชนิดา ชื่นวัด จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนวัดคลองชั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 มาปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการ แล้วนำฉบับร่างเสนอต่อกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (แผน ข) เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรง (Content Validity) ของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม โดยเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .66 ขึ้นไป ซึ่งได้เลือกไว้ 60 ข้อ แล้วนำมาพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษา การใช้ถ้อยคำ และนำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไข

5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient, 1970 : 650) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนคลองบางกระบือในการวิจัยครั้งนี้.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนคลองบางกระบือ เพื่อแจกแบบสอบถามกับผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 -6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา

2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และเก็บด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 151 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.18

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้รับจากตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบถาม โดยแจกแจงความถี่ของคำตอบและหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2. ข้อมูลที่ได้รับจากตอนที่ 2 เกี่ยวกับการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ ในภาพรวม รายด้านและรายข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีขอบเขตของคะแนนเพื่อใช้ในการแปลความหมายของเกณฑ์ค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการเสนอข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนคลองบางกระบือ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 157 คนได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 151ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.18 ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปผลได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	N	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	57	37.75
หญิง	94	62.25
รวม	151	100
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	91	60.26
มัธยมศึกษา	49	32.46
ปริญญาตรี	11	7.28
รวม	151	100
อาชีพ		
รับจ้างทั่วไป	121	80.14
เกษตรกรรวม	1	0.66
ธุรกิจส่วนตัว	23	15.23
พนักงานรัฐวิสาหกิจ/รับราชการ	6	3.97
รวม	151	100
รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	48	31.79
ตั้งแต่ 5,000 -10,000 บาท	80	52.98
10,000 บาท ขึ้นไป	23	15.23
รวม	151	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน		
ต่ำกว่า 5 ปี	58	38.41
5 ปี ขึ้นไป	93	61.59
รวม	151	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เป็นเพศหญิงจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 62.25 เพศชายจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 37.75 โดยผู้ปกครองส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 60.26 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 32.46 และระดับปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.28 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุดจำนวน 121 คนคิดเป็นร้อยละ 80.14 รองลงมาคือธุรกิจส่วนตัว จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 15.23 อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ/รับราชการ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.97 และอาชีพที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือเกษตรกรรวมจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.66 ในด้านรายได้ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้ตั้งแต่ 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 52.98 รองลงมามีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 31.79 และมีรายได้ตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไปจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 15.23 ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 61.59 และอาศัยอยู่ในชุมชนต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 38.41

ตอนที่ 2 ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียน
คลองบางกระบือ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียน
คลองบางกระบือ โดยรวมทุกด้าน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป
สถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ โดยรวม ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
อาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผล
การเรียนรู้ของนักเรียน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป สถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.15	1.31	ปานกลาง	5
2. ด้านการจัดประสบการณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอน	3.40	1.28	ปานกลาง	3
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคาร สถานที่	3.29	1.28	ปานกลาง	4
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับผู้ปกครอง	3.41	1.28	ปานกลาง	2
5. ด้านการประเมินผลการเรียนของ นักเรียน	3.44	1.27	ปานกลาง	1
รวม	3.34	1.28	ปานกลาง	

จากตารางที่ 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลอง
บางกระบือ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 อยู่ในระดับปานกลาง ถ้าแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการ
ประเมินผลการเรียนของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.44 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 อยู่ในระดับปานกลาง และ
ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.15 มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป
สถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจำแนกเป็น
รายชื่อ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป สถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. มีส่วนร่วมในการประชุมเสนอแนะโครงการวิชาชีพ ท้องถิ่น เช่น การเลี้ยงปลาตาก	2.87	1.36	ปานกลาง	11
2. เป็นที่ปรึกษาโครงการวิชาชีพท้องถิ่นการเลี้ยง ปลาตาก	2.75	1.39	ปานกลาง	12
3. เป็นวิทยากรให้ความรู้กับนักเรียนโครงการวิชาชีพ ท้องถิ่นการเลี้ยงปลาตาก	2.69	1.35	ปานกลาง	13
4. ร่วมจัดนิทรรศการให้ความรู้กิจกรรมวันแม่	3.53	1.28	มาก	3
5. มาร่วมงานกิจกรรมวันแม่ วันพ่อ	3.61	1.28	มาก	1
6. ร่วมบริจาคเงินซื้อเครื่องดนตรีไทย	3.00	1.23	ปานกลาง	10
7. ผลิตผลงานร่วมกับนักเรียนในกิจกรรมวันสำคัญ	3.25	1.22	ปานกลาง	4
8. ร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรมกีฬา	3.24	1.29	ปานกลาง	5
9. ร่วมเปิดงานกีฬาของโรงเรียน	3.19	1.37	ปานกลาง	6
10. เป็นผู้แนะนำแหล่งเรียนรู้ จัดนักเรียนไป ทัศนศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปี	3.18	1.35	ปานกลาง	7
11. ไปเยี่ยมค้ายลูกเสือเมื่อนักเรียนไปเข้าค่าย	3.05	1.39	ปานกลาง	8
12. ร่วมจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้โรงเรียนเพื่อพัฒนา ความสามารถให้นักเรียน	3.04	1.29	ปานกลาง	9
13. สนับสนุนโครงการคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา	3.54	1.27	มาก	2
รวม	3.15	1.31	ปานกลาง	

จากตารางที่ 6 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อมาร่วมงานกิจกรรมวันแม่ วันพ่อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.61 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือข้อสนับสนุนโครงการคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 อยู่ในระดับมาก และด้าน เป็นวิทยากรให้ความรู้กับนักเรียนโครงการวิชาชีพท้องถิ่นการเลี้ยงปลาตุก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 2.69 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ ในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. เสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนร่วมกับครู ประจำชั้นของนักเรียน	3.07	1.31	ปานกลาง	11
2. ร่วมจัดหาอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ให้นักเรียนฝึกทักษะ	3.28	1.32	ปานกลาง	8
3. เสนอแนะการจัดประสบการณ์ที่พัฒนานักเรียนเต็มศักยภาพ	3.26	1.27	ปานกลาง	9
4. ร่วมแนะนำการทำกรบ้านหรือ กิจกรรมอื่นๆ ที่พัฒนานักเรียนตามที่โรงเรียนร้องขอ	3.74	1.12	มาก	2
5. ร่วมจัดหาแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนทั้งที่ บ้านและที่โรงเรียน	3.52	1.15	มาก	3
6. ร่วมมือกับครูในการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน	3.77	1.13	มาก	1
7. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลายประกอบ การเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียน	3.74	1.17	มาก	2
8. เข้าร่วมประชุมอบรมการทำแผนจัดการเรียนรู้ของครู	3.21	1.28	ปานกลาง	10
9. ร่วมกิจกรรมการสอนที่สร้างความคิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหาเหมาะสมตามวัยของนักเรียน	3.35	1.31	ปานกลาง	4
10. ส่งเสริมกิจกรรมการสอนที่เป็น การ เรียนร่วมกับผู้ปกครอง	3.32	1.22	ปานกลาง	5
11. เสนอแนะให้ครูจัดการเรียนการสอน แบบบูรณา การเนื้อหาวิชาและ กิจกรรมชุมชน	3.29	1.25	ปานกลาง	7
12. วางแผนให้ครูนำนักเรียนไปศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนให้ได้ประสบการณ์ตรง	3.31	1.31	ปานกลาง	6
รวม	3.40	1.28	ปานกลาง	

จากตารางที่ 7 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา ด้านการจัด
ประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 อยู่ในระดับปานกลาง
ถ้าแยกเป็นรายข้อ พบว่าในข้อร่วมมือกับครูในการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
เท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือข้อร่วมแนะนำทำการบ้านหรือกิจกรรมอื่นๆที่พัฒนา
นักเรียนตามที่โรงเรียนร้องขอและส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลายประกอบการเรียนการสอน
เพื่อพัฒนานักเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 อยู่ในระดับมาก และเสนอแนะในการจัดการเรียนการ
สอนร่วมกับครูประจำชั้นของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.07 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ ในด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ จำแนกเป็นรายชื่อ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป สถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ร่วมสมทบทอดผ้าป่าการศึกษาเพื่อปรับภูมิทัศน์ โรงเรียน	3.79	1.08	มาก	1
2. เสนอความคิดเห็นในการกำหนดแผนผังอาคารต่าง ๆและอาคารประกอบ	3.01	1.24	ปานกลาง	10
3. ร่วมบริจาคและปลูกต้นไม้เพื่อความร่มรื่นในบริเวณ โรงเรียน	3.43	1.29	ปานกลาง	4
4. จัดทำสนามเด็กเล่นเพื่อพัฒนาสมรรถภาพนักเรียน ให้เหมาะสมตามวัย	3.30	1.35	ปานกลาง	5
5. เสนอแนะการสร้างที่ล้างมือและแปรงฟัน เพื่อสุขอนามัย	3.43	1.31	ปานกลาง	4
6. บริจาคเงินสร้างรั้วเพื่อความปลอดภัยของนักเรียน	3.53	1.27	มาก	2
7. ร่วมกับครูตกแต่งอาคารเรียนในวันสำคัญต่าง ๆ	3.06	1.35	ปานกลาง	8
8. ร่วมรณรงค์การรักษาความสะอาดในกิจกรรม วันสำคัญ	3.44	1.29	ปานกลาง	3
9. ร่วมบริจาคและจัดสร้างสวนสมุนไพรเป็นแหล่ง เรียนรู้ภายในโรงเรียน	3.29	1.20	ปานกลาง	6
10. ร่วมบริจาคอุปกรณ์ปรับพื้นที่รอบ ๆ โรงอาหาร เพื่อสุขอนามัยที่ดีแก่นักเรียน	3.39	1.27	ปานกลาง	5
11. ร่วมเป็นคณะกรรมการในการพัฒนา สภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่	3.05	1.36	ปานกลาง	9
12. ร่วมดูแลปรับปรุงบำรุงรักษาอาคารเรียน และ อาคารประกอบ	2.91	1.31	ปานกลาง	11

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป สถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
13.บริจาคอุปกรณ์เพื่อทำความสะอาดและตกแต่งให้ โรงเรียนและห้องเรียน	3.11	1.31	ปานกลาง	7
รวม	3.29	1.28	ปานกลาง	

จากตารางที่ 8 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 อยู่ในระดับปานกลาง ถ้าแยกเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อร่วมสมทบทอดผ้าป่าการศึกษาเพื่อปรับปรุงทัศนโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.79 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือข้อ บริจาคเงินสร้างรั้วเพื่อความปลอดภัยของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 อยู่ในระดับมาก และในข้อ ร่วมดูแลปรับปรุงบำรุงรักษาอาคารเรียนและอาคารประกอบมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 2.91 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกเป็นรายข้อ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป สถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. เสนอความคิดเห็นการจัดทำข้อมูลข่าวสาร ของโรงเรียนกับผู้ปกครองท่านอื่น	3.12	1.29	ปานกลาง	10
2. ร่วมประชุมผู้ปกครอง ประชุมนิเทศในวันเปิด ภาคเรียน	3.77	1.20	มาก	2
3. ร่วมกิจกรรมวันพ่อที่โรงเรียนจัด	3.47	1.32	ปานกลาง	5
4. ให้ข้อมูลต่าง ๆ กับผู้ปกครองท่านอื่นเกี่ยวกับ กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น	3.41	1.30	ปานกลาง	6
5. ตอบกลับแบบสอบถามการประเมินเมื่อโรงเรียน มีกิจกรรม	3.92	1.18	มาก	1
6. ร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน	3.05	1.29	ปานกลาง	11
7. ร่วมกิจกรรมวันแม่ที่โรงเรียนจัด	3.60	1.27	มาก	3
8. นำข้อเสนอแนะของผู้ปกครองท่านอื่นที่เป็น ประโยชน์มานำเสนอต่อทางโรงเรียนเมื่อมีประชุม	3.15	1.36	ปานกลาง	9
9. เชิญผู้ปกครองท่านอื่นให้มาร่วมกิจกรรมวันไหว้ครู ของ โรงเรียน	3.29	1.26	ปานกลาง	7
10. ร่วมกับครูในการแก้ไขพฤติกรรมที่มีปัญหา ของนักเรียน	3.57	1.29	มาก	4
11. เป็นผู้ร่วมเสนอแนวทางที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง เข้ามาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	3.21	1.31	ปานกลาง	8
รวม	3.41	1.28	ปานกลาง	

จากตารางที่ 9 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 อยู่ในระดับปานกลาง ถ้าแยกเป็นรายข้อพบว่าในข้อ ตอบกลับแบบสอบถามการประเมินเมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.92 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือข้อร่วมประชุมผู้ปกครองปฐมนิเทศในวันเปิดภาคเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับมาก และในข้อร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.05 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป
สถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2 ในด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูป สถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. เสนอแนะแนวปฏิบัติในการวัดผลประเมินผล นักเรียน	3.30	1.20	ปานกลาง	8
2. ประเมินผลงานของนักเรียนร่วมกับครู	3.44	1.27	ปานกลาง	5
3. แนะนำให้ครูมีการประเมินผลตามศักยภาพของ นักเรียนอย่างหลากหลาย	3.20	1.28	ปานกลาง	10
4. เป็นผู้ร่วมประเมินผลงานวิชาการนักเรียนใน กิจกรรมวันสำคัญ	3.15	1.30	ปานกลาง	11
5. ร่วมแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องในการประเมินผลการ เรียนของนักเรียนร่วมกับครูประจำชั้น	3.35	1.30	ปานกลาง	6
6. ร่วมประเมินแฟ้มผลงานนักเรียนเมื่อจบ ภาคเรียน	3.48	1.31	ปานกลาง	4
7. เสนอแนะวิธีการประเมินผลนักเรียนที่สอดคล้อง กับ พฤติกรรมแต่ละบุคคล	3.28	1.38	ปานกลาง	9
8. เสนอแนะให้โรงเรียนจัดอบรมการประเมินผล นักเรียนแก่ ผู้ปกครอง	3.33	1.35	ปานกลาง	7
9. ให้คำแนะนำนักเรียนในการพัฒนาผลการเรียน ให้ดีขึ้น	3.84	1.19	มาก	1
10. ประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนที่บ้านเพื่อ เป็นข้อมูลประกอบผลการเรียนที่โรงเรียน	3.75	1.14	มาก	2
11. นำผลการประเมินมาพัฒนาและหาวิธีการพัฒนา นักเรียนเต็มศักยภาพ	3.67	1.24	มาก	3
รวม	3.44	1.27	ปานกลาง	

จากตารางที่ 10 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียน ในด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 อยู่ในระดับปานกลาง ถ้าแยกเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อให้คำแนะนำนักเรียนในการพัฒนาผลการเรียนให้ดีขึ้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.84 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือข้อประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนที่บ้านเพื่อเป็นข้อมูลประกอบผลการเรียนที่โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 อยู่ในระดับมากและในข้อเป็นผู้ร่วมประเมินผลงานวิชาการนักเรียนในกิจกรรมวันสำคัญมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.15 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 157 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนคลองบางกระบือ ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีทั้งหมด 60 ข้อ และค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาดังนี้

1. สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนคลองบางกระบือส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้ตั้งแต่ 5,000 - 10,000 บาทและอาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

2. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 อยู่ในระดับปานกลาง ถ้าแยกเป็นรายด้าน พบว่าด้านการประเมินผล การเรียนของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.44 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 อยู่ในระดับปานกลาง และด้าน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.15 มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาคำแนะนำของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลอง บางกระบือ โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ข้อมาร่วมงานกิจกรรมวันแม่ วันพ่อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.61 อยู่ใน ระดับมาก รองลงมาคือข้อสนับสนุนโครงการคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 อยู่ใน ระดับมาก และด้านเป็นวิทยากรให้ความรู้กับนักเรียนโครงการวิชาชีพท้องถิ่นการเลี้ยงปลาตก มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 2.69 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 อยู่ใน ระดับปานกลาง ถ้าแยกเป็นรายข้อ พบว่าในข้อร่วมมือกับครูในการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือข้อร่วมแนะนำทำการบ้านหรือกิจกรรม อื่นๆ ที่พัฒนานักเรียนตามที่โรงเรียนร้องขอและส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลายประกอบการ เรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 อยู่ในระดับมาก และเสนอแนะในการจัดการ เรียนการสอน ร่วมกับครูประจำชั้นของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.07 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 อยู่ในระดับ ปานกลาง ถ้าแยกเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อร่วมสมทบทอดผ้าป่าการศึกษาเพื่อปรับภูมิทัศน์โรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.79 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือข้อ บริจาคเงินสร้างรั้วเพื่อความปลอดภัย ของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 อยู่ในระดับมาก และในข้อร่วมดูแลปรับปรุงบำรุงรักษาอาคาร เรียนและ อาคารประกอบมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 2.91 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 อยู่ใน ระดับปานกลาง ถ้าแยกเป็นรายข้อพบว่าในข้อ ตอบกลับแบบสอบถามการประเมินเมื่อโรงเรียน มีกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.92 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือข้อร่วมประชุมผู้ปกครอง ปฐมนิเทศในวันเปิดภาคเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับมากและในข้อร่วมเป็นวิทยากร ให้ความรู้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.05 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 อยู่ในระดับปานกลาง ถ้าแยกเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อให้คำแนะนำนักเรียนในการพัฒนาผลการเรียนให้ดีขึ้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.84 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือข้อประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนที่บ้านเพื่อเป็นข้อมูลประกอบผลการเรียนที่โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 อยู่ในระดับมาก และในข้อเป็นผู้ร่วมประเมินผลงานวิชาการนักเรียนในกิจกรรมวันสำคัญมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.15 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจิตสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนคลองบางกระบือส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับประถมศึกษา จึงคิดว่าความรู้ของตนนั้นไม่เพียงพอต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาและส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้ค่อนข้างต่ำ (5,000 - 10,000 บาท) และต้องประกอบอาชีพจึงไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สนาน ธรรมรส (2541 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษากการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาประการหนึ่งคือ ความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการศึกษาและสอดคล้องกับ ลาวลย์ วงศ์ชินแก้ว (2542 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาคำคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโรงเรียนบ้านแม่หลู สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมคือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาเพราะต้องประกอบอาชีพ รองลงมาคือฐานะทางบ้านยากจน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงอภิปรายผลการวิจัยแยกเป็นรายด้านดังนี้

1. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการมาร่วมงานกิจกรรมวันแม่ วันพ่อ ที่เป็นกิจกรรมที่อยู่ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนทุกปี เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมวันสำคัญเหล่านี้ สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีให้กับครอบครัว ลดช่องว่างระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน กิจกรรมเหล่านี้จึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญและควรสนับสนุนให้จัดต่อไป ที่สำคัญโรงเรียนควรรหาแนวทางส่งเสริมให้มีส่วนร่วมมากขึ้น

คือ การเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้ความสามารถในแต่ละด้านมาเป็นวิทยากรให้ความรู้กับนักเรียนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและความสนใจของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ จำเนียร ไตรมาต (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการดำเนินงานครูผู้สอนพัฒนาหลักสูตรโดยการปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยร่วมเป็นวิทยากรและเป็นแหล่งวิทยากรวางแผนการสอนโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ทางภาษา ใช้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นสื่อ ใช้สื่อและห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ผลการดำเนินงานโรงเรียนสามารถพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนและความต้องการของท้องถิ่น ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและนักเรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2. ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนร่วมกับครูประจำชั้นของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่สำหรับประชาชน เพราะที่ผ่านมามีการจัดการเรียนการสอนเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องรับผิดชอบ ผู้ปกครองมีหน้าที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนและคอยรับทราบผลการเรียนเท่านั้น ดังนั้นเมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เปิดโอกาสให้ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้พ่อ แม่ ผู้ปกครองยังขาดความพร้อมในการเข้าไปมีส่วนร่วม แต่โดยความรู้สึกก็ยินดีที่จะให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพัฒนาศักยภาพของบุตรหลานของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งสังเกตได้จากข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูง ถึงแม้จะอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2542 : 166-184) กล่าวว่าครูคนแรกของเด็กคือพ่อแม่ และ ปู่ ย่า ตา ยายก็ร่วมเป็นครูด้วย ครอบครัวสอนการอ่านออกเสียงได้ กล่อมเกลาด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยเลือกแบบอย่างจากมาตรฐานการปฏิบัติของบุคคลในครอบครัว เรียนอาชีพโดยการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกคนหนึ่งและสอดคล้องกับ นกนต ธรรมบวร (2541 : 31) กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของพ่อ แม่ ผู้ปกครองมีผลต่อความสำเร็จด้านการเรียนและมีผลต่อการประสบความสำเร็จในชีวิตของนักเรียนด้วย

3. ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ โดยรวมผู้ปกครองมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะผู้ปกครองต้องทำงานรับจ้างประจำ จึงไม่สามารถให้เวลากับโรงเรียนได้มากนัก แต่

ผู้ปกครองก็มีความต้องการให้โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีความปลอดภัยและเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของบุตรหลานของตน ซึ่งสังเกตได้จากข้อคำถาม การมีส่วนร่วมสมทบทอดผ้าป่าการศึกษาเพื่อปรับภูมิทัศน์ของโรงเรียน และบริจาคเงินสร้างรั้วของโรงเรียนเพื่อความปลอดภัยของนักเรียนซึ่งผู้ปกครองมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับมามี โชติมา (2546 : 19-23) ความต้องการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่คาดหวังให้โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนโดยเน้นความปลอดภัย สะอาด และสภาพห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทดี และมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่วัยของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กอยู่ในที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อวัสดุ อุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยของเด็ก ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ และสอดคล้องกับ สมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ (2548 : 47-51) กล่าวถึงหลักการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ว่า สภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ที่มีความสำคัญในการเสริมสร้างในการเจริญเติบโตของร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคมให้กับผู้เรียน บุคลากรเป็นส่วนช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงต้องจัดอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดี เพื่อเอื้อต่อการจัดกิจกรรมเรียนรู้ดึงดูดความสนใจให้ผู้เรียนศรัทธา ตลอดจนสร้างบรรยากาศในการเรียน

4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรให้ความรู้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนคลองบางกระบือ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จึงคิดว่าความรู้ในการจัดการศึกษาของตนเองไม่เพียงพอที่จะเป็นวิทยากรให้ความรู้กับบุตรหลาน อีกทั้งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างและมีรายได้ค่อนข้างต่ำคือ 5,000 – 10,000 จึงเป็นเหตุให้ผู้ปกครองไม่มีเวลามาเป็นวิทยากรให้ความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ลาวัลย์ วงศ์ขันแก้ว (2542 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโรงเรียนบ้านแม่हु้ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคลอง จังหวัดแพร่ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมคือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาเพราะต้องประกอบอาชีพ รองลงมาคือฐานะทางบ้านยากจน

5. ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียนโดยรวมผู้ปกครองมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำนักเรียนในการพัฒนาผลการเรียนให้ดีขึ้นอยู่ในระดับมาซึ่งจากการที่โรงเรียนได้จัดให้มีการประชุมพิเศษผู้ปกครอง

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียน
คลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

โดย สิริพันธ์ เมี้ยนรทา

สาขา การบริหารการศึกษา

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (แผน ข) ดร.นิวัตต์ น้อยมณี

กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.พรทิพัฒน์ เพิ่มผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์ (แผน ข) ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

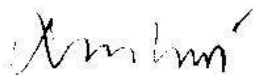

.....ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ (แผน ข)

.....ประธานกรรมการ
(ดร.นงลักษณ์ เรือนทอง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

.....กรรมการและเลขานุการ
(ดร.นิวัตต์ น้อยมณี)

หากสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมในการดำเนินงาน ร่วมประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์ อย่างสม่ำเสมอผู้ปกครองจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและปฏิรูปสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางถึงดีมาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ หรือกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ ให้มากขึ้น เช่น การให้ข้อมูลที่เพียงพอกับผู้ปกครอง การทำให้ผู้ปกครองมีส่วนเกี่ยวข้องมากขึ้นในกระบวนการตัดสินใจ การพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการตัดสินใจของผู้ปกครองเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ ความถูกต้องของความสามารถในการตัดสินใจ

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2530). การทำงานพัฒนาวัฒนธรรมชุมชนโดยถือมนุษย์เป็นศูนย์กลาง.
กรุงเทพฯ : สภาคทอลิคแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบ พ.ศ.2550-2554. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุทรไพศาล.
- คลองบางกระบือ, โรงเรียน. (2548). แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนคลองบางกระบือ.
สมุทรปราการ : โรงเรียนคลองบางกระบือ. (อัดสำเนา).
- _____. (2549). แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนคลองบางกระบือ. สมุทรปราการ :
โรงเรียนคลองบางกระบือ. (อัดสำเนา).
- _____. (2550). แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนคลองบางกระบือ. สมุทรปราการ :
โรงเรียนคลองบางกระบือ. (อัดสำเนา).
- _____. (2550). รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี ปีการศึกษา 2549.
สมุทรปราการ : โรงเรียนคลองบางกระบือ. (อัดสำเนา).
- จักรกฤษ แยมสรวล. (2545). การศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จินดา ทับจิ้น. (2546). พฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนชยาย
โอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษากลุ่มกรุงธนบุรี
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จำเนียร ไตรมาตร. (2546). การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิราพร ตั้งสุวรรณ. (2546). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ
โรงเรียนมัธยมสหวิทยาเขตบรมราชชนนี 2 สังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง.
สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ชมแข พงษ์เจริญ. (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติงานตามระเบียบของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. (2547). **สู่ทิศทางใหม่การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : K& P BOOKS.
- ชนิดา ชื่นวัด. (2549). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 .สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2541). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ ณ ลำพูน และเพชร รูปวิเชียร. (2546). การบริหารจัดการคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management :TQM). เชียงใหม่ : โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- ศุภณี เวียงชัย. (2541). การศึกษาสภาพการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทองใบ สุดซารี. (2543). **ภาวะผู้นำและแรงจูงใจ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. อุบลราชธานี : คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ทัศนาศ แสงศักดิ์. (2539). รูปแบบการมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพระยะสั้น ช่างอุตสาหกรรมกรมอาชีวศึกษา. ปรินญาณิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนาชัย ภูมาตร. (2547). ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ- เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี .สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2541). บทบาทของครอบครัวกับการศึกษารายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- บพิตร ออมโรตง.(2546). การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะสมุย จังหวัด
สุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน.(2544). รายงานปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน. กรุงเทพฯ :
อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- ประจักษ์ บุญอารีย์. (เมษายน 2545). การใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการศึกษา. วารสารครุทัศน์.
16,(1) ,44 - 49 .
- ประเวศ วะสี.(2544). ยุทธศาสตร์ทางปัญญาและการปฏิรูปการศึกษาที่พาประเทศพ้น
วิกฤติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- พนิดา วีระชาติ. (2542). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ :
โอเคียนสโตร์.
- พิมพ์รณ เทพสุเมธานนท์. (2540). โรงเรียนและชุมชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง .
- พิมพ์า ตามี. (2540). ความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
ประถมศึกษาอำเภออมก๋อยจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .
- พวงรัตน์ เกษรแพทย์. (2543). การวางแผนกลยุทธ์สำหรับนักศึกษา. กรุงเทพฯ : สุริยาสาส์น.
- ไพโรจน์ พิทักษ์ทวยหาญ. (2545,สิงหาคม). การจัดการศึกษาโดยสถานศึกษาเพื่อพัฒนาความ
เข้มแข็งของชุมชนและให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.
วารสารวิชาการ. 5, (8) , 21-24 .
- มามี โชติมา. (2546). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
อนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2541). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษา
ประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช .
- _____ . (2547). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ; ประชาชนองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นและราชการ. กรุงเทพฯ : บั๊คพอยท์ .

- รัชนี ทำเลดี. (2544). การพัฒนาสถานศึกษาด้านอาคารสถานที่ ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน
 ในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคำชะอี จังหวัด
 มุกดาหาร. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา,สำนักงาน.(2549). รายงานผลการประเมิน
 ภายนอกของโรงเรียนคลองบางกระบือ พ.ศ.2549 .กรุงเทพฯ : สมศ.
- รุ่ง แก้วแดง. (2542). ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : มติชน.
- รุ่งเรือง สุชาภิรมณ์ และอรุณี สถาปนพงษ์. (2544). รายงานการศึกษาเรื่องความร่วมมือระหว่าง
 บ้านและโรงเรียน. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- ลาวัลย์ วงศ์ขันแก้ว. (2542). ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโรงเรียน
 บ้านแม่หล้า สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคลอง จังหวัดแพร่ วิทยานิพนธ์
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วงศ์ เสรี. (2545). ข้อคิดชวนฝันด้านการศึกษา.เอกสารประกอบการเสวนาเรื่องการมีส่วนร่วม
 ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นวันที่ 7 กันยายน 2545 ณ ห้องประชุมอาคาร
 วิทยบริการ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชาการ,กรม.(2543). แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : คุรุสภา
 ลาดพร้าว.
- _____.(2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
 กรมวิชาการ.
- _____.(2546). แนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น
 พื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538,กุมภาพันธ์-มีนาคม). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่
 บางครั้งก็พลาดได้. ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 3,(18) , 8-11 .
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). การบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจ (DSM: Decentralized
 School Management). กรุงเทพฯ : ทิพยวิสุทธี.
- _____.(2546). โรงเรียน : แนวคิดทางการบริหารทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5 . กรุงเทพฯ :
 ทิพยวิสุทธี.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2539). คู่มือการปฏิรูปการศึกษาในแนวทางการปฏิรูปสถานศึกษาให้
 เป็นโรงเรียนในอุดมคติตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ในบัญญัติ 10 ประการ.
 กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

- สนาน ธรรมรส. (2541). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรณีศึกษา
กลุ่มโรงเรียนปราชญ์เสอ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์พัฒนศาสตร์
มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมบูรณ์ สุขประเสริฐ. (2545). การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน. เอกสาร
ประกอบการเสวนาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
วันที่ 7 กันยายน 2545 ณ ห้องประชุมอาคารวิทยบริการ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- สมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ. (2548). การศึกษาบรรยากาศกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน
สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4. สารนิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). หน่วยที่ 7 ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการบริหารการศึกษา ในการประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและ
แนวโน้มการบริหารการศึกษา หน้า177-215. นนทบุรี : สาขาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช .
- _____ . (2545). การศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. เอกสารประกอบการเสวนาเรื่องการมีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. วันที่7กันยายน2545 ณ ห้องประชุมอาคาร
วิทยบริการ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุดาพร สอนจิตต์. (2544). การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของโรงเรียนคาทอลิก
ในสังฆมณฑลราชบุรีตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุดารัตน์ วัฒนพฤชา. (2545). บทบาทของครูใหญ่ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตการศึกษา1.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรัฐ ศิลปอนันต์. (2543). กระบวนการปฏิรูปโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- สุวรรณ วลัยอักษรลิขิต. (2547). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย
ของโรงเรียนเปรมฤทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุวิทย์ พานิชวงศ์. (2546). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินญาณิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์. (2548). การศึกษาการมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนของผู้ปกครองโรงเรียนเซนต์คาเบรียล. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โสภณ นุ่มทอง. (2545, ตุลาคม- ธันวาคม). การปฏิรูปการสอน. วารสารข้าราชการครู . 23,(1) ,11-13 .
- อาคม ตรงเที่ยง. (2545). การศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการศึกษา. เอกสารประกอบการเสวนาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. วันที่ 7 กันยายน 2545 ณ ห้องประชุมอาคารวิทยบริการ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุดม เหลืองสด .(2545). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านเก่าวิทยา จังหวัดกาญจนบุรี. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). รายงานการวิจัย การศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว .
- อุเทน ทองสวัสดิ์. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 .ในครุไทย [Online] . Available: <http://www.kruthai.info/> . [2550, ธันวาคม 20].
- เอนก นามวงศ์. (2546) การตัดสินใจของผู้ปกครองและนักเรียนในการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนวัฒนานุศาสตร์. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Amstein, S.R. (1969,July.) Ladder of Citizen Participation. Journal of American Institute of Planners. 36(2) : 216-224.
- Barnes Rhoda Ann. (1995, April) African American Parents Involvement in Their Children 's Schooling . Dissertation Abstracts International . 55 (10) A:3152.
- Cronbach, Lee Joseph. (1970). Essentials of Psychological Testing. New York: Harper & Row.

Foster.S.E. (1993) **Type of parent involvement : Effects on parent rating of school .**

(CD-ROM). Abstracts from : Proquest File :Dissertation Abstracts Item MM 91110

Harris , Alison Maric .(1998, December) **"School – Community Relationships. A Namibian Case Study "** Dissertation Abstracts International .36(6) : 1437 .

Krejcie , Robertv.and Daryle W Morgan, (1970, November). **Determining Sample Size For Research Activities,** Educational and Psychological Measurement.30(3): 608 – 612. .

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการมุกดา บำรุงศักดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวสิรินันท์ เมี้ยนรทา นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง "การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณา เห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มนตรี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญบุรี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการชุมพร รังรองทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวสิรินันท์ เมี้ยนรทา นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง "การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณา เห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงนริศรุจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์ สว่างแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวสิรินันท์ เมี้ยนรทา นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง "การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณา เห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนคลองบางกระบือ

อนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

หญิง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงของท่านมากที่สุด1. เพศ ชาย หญิง

2. ระดับการศึกษา

 ประถมศึกษา มัธยมศึกษาปริญญาตรี

3. อาชีพ

 รับจ้างทั่วไป เกษตรกรรม ธุรกิจส่วนตัว พนักงานรัฐวิสาหกิจ/รับราชการ

4. รายได้

 ต่ำกว่า 5,000 บาท ตั้งแต่ 5,000 - 10,000 บาท สูงกว่า 10,000 บาท ขึ้นไป

5. ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

 ต่ำกว่า 5 ปี 5 ปี ขึ้นไป

! การมีส่วนร่วมเสนอแนะตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ

! ข้อความต่อไปนี้เป็นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเสนอแนะตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. การมีส่วนร่วมเสนอแนะตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน
3. การมีส่วนร่วมเสนอแนะตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่
4. การมีส่วนร่วมเสนอแนะตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านการสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
5. การมีส่วนร่วมเสนอแนะตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาในด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นที่ท่านได้มีส่วนร่วมปฏิบัติในด้านต่าง ๆ แต่ละข้ออย่างน้อยตามความเป็นจริง โดยหมายเหตุ ✓ ลงในช่องที่ได้ปฏิบัติมากที่สุด

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนคลองบางกระบือ

การมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
1. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร						
มีส่วนร่วมในการประชุมเสนอแนะโครงการวิชาชีพ ท้องถิ่นเช่นการเลี้ยงปลาตุก	
เป็นที่ปรึกษาโครงการวิชาชีพท้องถิ่นการเลี้ยงปลาตุก	
เป็นวิทยากรให้ความรู้กับนักเรียนโครงการวิชาชีพ ท้องถิ่นการเลี้ยงปลาตุก	
ร่วมจัดนิทรรศการให้ความรู้กิจกรรมวันแม่	
มาร่วมงานกิจกรรมวันแม่ วันพ่อ	
ร่วมบริจาคเงินซื้อเครื่องดนตรีไทย	
ผลิตผลงานร่วมกับนักเรียนในกิจกรรมวันสำคัญ	
ร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรมกีฬาสี	
ร่วมเปิดงานกีฬาสีของโรงเรียน	
เป็นผู้แนะนำแหล่งเรียนรู้จัดนักเรียนไปทัศนศึกษา ตามแผนปฏิบัติการประจำปี	
ไปเยี่ยมค่ายลูกเสือเมื่อนักเรียนไปเข้าค่าย	
ร่วมจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้โรงเรียนเพื่อพัฒนา ความสามารถให้นักเรียน	
สนับสนุนโครงการคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา	
2. ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการ เรียนการสอน						
เสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนร่วมกับครู ประจำชั้นของนักเรียน	
ร่วมจัดหาอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ให้ นักเรียนฝึกทักษะ	
เสนอแนะการจัดประสบการณ์ที่พัฒนานักเรียนเต็ม ศักยภาพ	

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนคลองบางกระบือ

การมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
ร่วมแนะนำการทำกรบ้านหรือกิจกรรมอื่นๆที่พัฒนา นักเรียนตามที่โรงเรียนร้องขอ	
ร่วมจัดหาแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน	
ร่วมมือกับครูในการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน	
ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลายประกอบการเรียน การสอนเพื่อพัฒนานักเรียน	
เข้าร่วมประชุมอบรมการทำแผนจัดการเรียนรู้ของครู	
ร่วมกิจกรรมการสอนที่สร้างความคิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหาเหมาะสมตามวัยของนักเรียน	
ส่งเสริมกิจกรรมการสอนที่เป็นการเรียนรู้ร่วมกับ ผู้ปกครอง	
เสนอแนะให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เนื้อหาวิชาและกิจกรรมชุมชน	
วางแผนให้ครูนำนักเรียนไปศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่นใน ชุมชนให้ได้ประสบการณ์ตรง	
3. ด้านจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ร่วมสมทบทอดผ้าป่าการศึกษาเพื่อปรับภูมิทัศน์โรงเรียน	
เสนอความคิดเห็นในการกำหนดแผนผังอาคารต่าง ๆ และอาคารประกอบ	
ร่วมบริจาคและปลูกต้นไม้เพื่อความร่มรื่นในบริเวณ โรงเรียน	
จัดทำสนามเด็กเล่นเพื่อพัฒนาสมรรถภาพนักเรียนให้ เหมาะสมตามวัย	
เสนอแนะการสร้างที่ล้างมือและแปรงฟันเพื่อสุขอนามัย	
บริจาคเงินสร้างรั้วเพื่อความปลอดภัยของนักเรียน	

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนคลองบางกระบือ

การมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
ร่วมกับครูตักแตงอาคารเรียนในวันสำคัญต่าง ๆ	
ร่วมรณรงค์การรักษาความสะอาดในกิจกรรมวันสำคัญ	
ร่วมบริจาคและจัดสร้างสวนสมุนไพรเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	
ร่วมบริจาคอุปกรณ์ปรับพื้นที่รอบ ๆ โรงอาหารเพื่อสุขอนามัยที่ดีแก่นักเรียน	
ร่วมเป็นคณะกรรมการในการพัฒนาสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่	
ร่วมดูแลปรับปรุงบำรุงรักษาอาคารเรียนและอาคารประกอบ	
บริจาคอุปกรณ์เพื่อทำความสะอาดและตกแต่งให้โรงเรียนและห้องเรียน	
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เสนอความคิดเห็นการจัดทำข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนกับผู้ปกครองท่านอื่น	
ร่วมประชุมผู้ปกครองในวันเปิดภาคเรียน	
ร่วมกิจกรรมวันพ่อที่โรงเรียนจัด	
ให้ข้อมูลต่าง ๆ กับผู้ปกครองท่านอื่นเกี่ยวกับกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น	
ตอบกลับแบบสอบถามการประเมินเมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม	
ร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน	
ร่วมกิจกรรมวันแม่ที่โรงเรียนจัด	
นำข้อเสนอแนะของผู้ปกครองท่านอื่นที่เป็นประโยชน์มา นำเสนอต่อทางโรงเรียนเมื่อมีประชุม	

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาของโรงเรียนคลองบางกระบือ

การมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
เชิญผู้ปกครองท่านอื่นให้มาร่วมกิจกรรมวันไหว้ครู ของโรงเรียน	
ร่วมกับครูในการแก้ไขพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียน	
เป็นผู้ร่วมเสนอแนวทางที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	
5. ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน เสนอแนะแนวปฏิบัติในการวัดผลประเมินผลนักเรียน	
ประเมินผลงานของนักเรียนร่วมกับครู	
แนะนำให้ครูมีการประเมินผลตามศักยภาพของนักเรียนอย่างหลากหลาย	
เป็นผู้ร่วมประเมินผลงานวิชาการนักเรียนในกิจกรรมวันสำคัญ	
ร่วมแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องในการประเมินผลการเรียนของนักเรียนร่วมกับครูประจำชั้น	
ร่วมประเมินแฟ้มผลงานนักเรียนเมื่อจบภาคเรียน	
เสนอแนะวิธีการประเมินผลนักเรียนที่สอดคล้องกับพฤติกรรมแต่ละบุคคล	
เสนอแนะให้โรงเรียนจัดอบรมการประเมินผลนักเรียนแก่ผู้ปกครอง	
ให้คำแนะนำนักเรียนในการพัฒนาผลการเรียนให้ดีขึ้น	
ประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนที่บ้านเพื่อเป็นข้อมูลประกอบผลการเรียนที่โรงเรียน	
นำผลการประเมินมาพัฒนาและหาวิธีการพัฒนานักเรียนเต็มศักยภาพ	

ภาคผนวก ค.
หนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

1 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองบางกระบือ

ด้วยนางสาวสิรินันท์ เมี้ยนรทา นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง "การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนคลองบางกระบือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2"

ซึ่งในการวิจัยในเรื่องดังกล่าว นักศึกษาจำเป็นจะต้องทำการเก็บข้อมูลการวิจัยในโรงเรียนเองท่าน เพื่อให้การวิจัยได้ข้อมูลที่ต้องการตรงกับความเป็นจริง อันจะนำไปเป็นประโยชน์ในการวิจัยและโรงเรียนคลองบางกระบือต่อไป ดังนั้น จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เมณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสิริพันธ์ เมี้ยนรทา
วัน เดือน ปีเกิด	3 พฤศจิกายน 2503
สถานที่เกิด	236/3 ถนนพระราม 4 ตำบลคลองเตย อำเภอพระโขนง กรุงเทพฯ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	82/928 หมู่ 20 ถนนบางพลี - ตำหนุ ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 10540
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครู โรงเรียนคลองบางกระบือ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนคลองบางกระบือ เลขที่ 43 หมู่ 19 ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 10540
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2522 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนนทรีวิทยา พ.ศ. 2524 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูจันทระเกษม พ.ศ. 2526 ครุศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครูจันทระเกษม พ.ศ. 2550 ประกาศนียบัตรบัณฑิตการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พ.ศ. 2551 ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2528 อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนบ้านโสม พ.ศ. 2536 อาจารย์ 2 ระดับ 5 โรงเรียนคลองหลุมลึก พ.ศ. 2547 ครู คศ. 2 โรงเรียนคลองบางกระบือ พ.ศ. 2550 ครู คศ. 3 โรงเรียนคลองบางกระบือ